

VŠĮ LIETUVOS
ENERGETIKOS
AGENTŪRA

METINĖ VEIKLOS ATASKAITA

2019

Turinys

1. Įžanginis žodis.....	3
2. VšĮ Lietuvos energetikos agentūros funkcijos.....	6
3. Organizacijos struktūra	7
4. Energetikos tyrimų ir stebėsenos skyrius	9
4.1. Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo skatinimas	9
4.2. Energetikos sektoriaus tyrimai ir raidos modeliavimas	10
4.3. NENS įgyvendinimo priežiūra	12
4.4. Projektai.....	14
4.4.1. Projektas ENSMOW	15
4.4.2. Interaktyvi platforma efektyviam ir subalansuotam energijos gamybos planavimui.....	15
4.4.3. Projektas „StreamSAVE“	15
4.4.4. Jūrinių vėjo jėgainių vystymo projektas.....	16
5. Energijos vartojimo efektyvumo skyrius.....	17
5.1. Energijos vartojimo auditų atlikimo priežiūra	18
5.2. Energijos vartojimo auditų kokybės užtikrinimo procedūros.....	20
5.3. Auditorių kvalifikacijos užtikrinimo ir atestavimo procedūros.....	23
5.4. EVE priemonių įgyvendinimo stebėseną	24
5.4.1. Energijos sutaupymo susitarimai.....	25
5.4.2. Energijos vartotojų švietimo ir konsultavimo susitarimai	25
5.5. EVE tyrimai ir projektai	26
6. Naftos produktų atsargų skyrius	28
6.1. Naftos produktų valstybės atsargų kaupimas ir tvarkymas.....	28
6.2. Naftos produktų valstybės atsargų kaupimo ir tvarkymo paslaugų įpareigotosioms įmonėms teikimas.....	29
7. Projektų ir administravimo skyrius	30
7.1. Europos infrastruktūros tinklų priemonė.....	30
7.2. PAS skyriaus administruoti EITP projektai	30
7.2.1. Dujotiekių jungties tarp Lenkijos ir Lietuvos ir jos priklausinių statyba (GIPL).....	30
7.2.2. Dujotiekių jungties tarp Lenkijos ir Lietuvos parengiamieji darbai iki statybos leidimų išdavimo (GIPL).....	30
7.2.3. Baltijos šalių sinchronizacijos projekto pirmasis etapas.....	30
7.2.4. Dujotiekių jungties tarp Latvijos ir Lietuvos pajėgumų didinimas. Galimybių studija ir kaštų naudos analizė	31
7.2.5. Polių lauko ir infrastruktūros techninės būklės įvertinimas dėl Kruonio HAE plėtros	31
7.2.6. Pagal INEA kvietimą pateiktų paraiškų EITP paramai gauti tikrinimas	31
7.2.7. Metodinės pagalbos teikimas	31
8. Ignalinos atominės elektrinės fondo administravimo skyrius	31

1. Įžanginis žodis

Viešajai įstaigai Lietuvos energetikos agentūrai 2019-ieji metai buvo pirmieji veiklos metai. Nuo 2019 m. sausio 1 d. perimtas likviduotų VĮ Energetikos agentūros ir VĮ Lietuvos naftos produktų atsargų agentūros funkcijų vykdymas, įstatymų priskirtos naujos funkcijos, politinis dėmesys bei aukšti lūkesčiai natūraliai kėlė daug svarbių iššūkių. Kaip pavyko su jais susidoroti ir kokie rezultatai pasiekti kalbame su VŠĮ Lietuvos energetikos agentūros direktoriumi dr. Dariumi BIEKŠA.

Pirmas klausimas: kaip pavyko suvaldyti situaciją perimant likviduojamų agentūrų funkcijas ir pradėti vykdyti naujas?

Grįžtant į 2019 metų pradžią situaciją galima būtų apibūdinti kaip šaltą dušą. Planuotas agentūrų likvidavimas ir naujos steigimas dėl tęstinių funkcijų perėmimo darbo santykių prasme iš likvidavimo pavirto į verslo perdavimo procesą. Taigi nemažai laiko ir pastangų teko investuoti į reorganizaciją ir komandos telkimą. Esu dėkingas Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos (toliau – Energetikos ministerija) kolegoms už pagalbą suvaldant šį procesą.

Atsižvelgiant į tai, kad dėl finansinių ribojimų mes negalėjome greitai papildyti komandos patyrusiais specialistais, teko persiorientuoti į turimus žmogiškuosius išteklius, jų optimizavimą, funkcijų išgryninimą. Galiu pasidžiaugti bei esu dėkingas komandai, kad parodė užsispyrimą ir aktyvumą, kas leido sėkmingai įgyvendinti kritines praėjusių metų funkcijas.

Taigi vertinant VŠĮ Lietuvos energetikos agentūrą ilgesnėje nei metų perspektyvoje, mūsų komandai atsiveria pakankamai unikalios galimybės tapti stipriu kompetencijos centru energetikos planavimo srityje. Taip, šis procesas yra pakankamai inertiškas, tiesiogiai susijęs tiek su specialistų, tiek komandos įgūdžių nuosekliu augimu, investavimu į juos, tačiau įvertinus jau esamas platformas, kuriose aktyviai veikia VŠĮ Lietuvos energetikos agentūra, pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos nacionalinis energetikos ir klimato srities veiksmų planas 2021–2030 metams (toliau – NEKSVP), kryptis yra aiški. Bėlika pasididžiuoti kolegomis, kad ir rengiant NEKSVP VŠĮ Lietuvos energetikos agentūra svariai prisidėjo prie šio plano modeliavimo dalies. Atsirado tamprūs bendradarbiavimo ryšiai su kitomis šioje sferoje veikiančiomis agentūromis ir institucijomis.

Kokias atliktus darbus vertintumėte kaip sudėtingiausius, kurie pareikalavo daugiausiai dėmesio?

Turbūt pats atsakingiausias uždavinys, vertinant pagal valdomo turto apimtį, vykdomus pirkimus ir prižiūrimus įsipareigojimus, tai be abejo valstybės naftos produktų atsargų baras, kuris yra absoliučiai kritinis. Praktiškai ši funkcija ir jos įgyvendinimas dominuoja mūsų finansiniuose

srautuose, todėl nuo pat VŠĮ Lietuvos energetikos agentūros veiklos pirmosios minutės šiam klausimui buvo skiriamas ypatingas dėmesys.

Kalbant apie turinio klausimus, akivaizdu, kad 2019 metai buvo procesų tobulinimo ir paieškos laikotarpis. Iš esmės teko visus VŠĮ Lietuvos energetikos agentūroje vykdomus procesus peržvelgti iš naujo. Vertinti ar vykdoma veikla turi realų poveikį ir naudą, ar turime procesą, kuris nesąlygoja apčiuopiamos naudos. Kaip pavyzdį galima įvardinti energijos efektyvumo sritį ir joje vykstančius darbus. Nors intensyvumo atžvilgiu ir atliekamų darbų kiekiu ši funkcija buvo vykdoma aktyviai, tačiau iš rinkos pasiekdavo prasti vertinimai. Teko pripažinti, kad norint pasiekti kokybinį šuolį, energijos vartojimo auditų priežiūros veiklas reikia iš esmės keisti, suteikiant VŠĮ Lietuvos energetikos agentūrai daugiau įrankių lemti rinkos dalyvių veiksmus. Taigi, netrukus buvo imtasi metodinių pertvarkų siekiant aktyvinti auditų patikrą ir realiai suteikti atgalinį ryšį tiek audito atlikėjams, tiek audito užsakovams, tiek ir audito ataskaitas naudojančioms trečiosioms šalims.

Atskiro dėmesio vertas jau minėtas NEKSVP rengimo procesas. Jo metu paaiškėjo, kad koordinuota planavimo veikla Lietuvos institucijose dar nėra kasdienis procesas. Analitinės dalies suvaldymas, kai modeliavimo prielaidos kartais keičiasi po keletą kartų per savaitę, buvo nemažas iššūkis. Nepaisant to, rezultatas pasiektas. Planuojame, kad būtent ši energetinio modeliavimo sritis taps ašimi, ant kurios toliau bus kuriamas energetikos planavimo kompetencijų centas.

Kokie planai 2020 metams? Kokius prioritetus galėtumėte įvardinti?

Po metų veiklos, kaip vadovui tapo pakankamai aišku, kurios veiklos yra kritinės ir privalo būti plečiamos net pakankamai agresyviai bei kur matomas potencialas pasitempti.

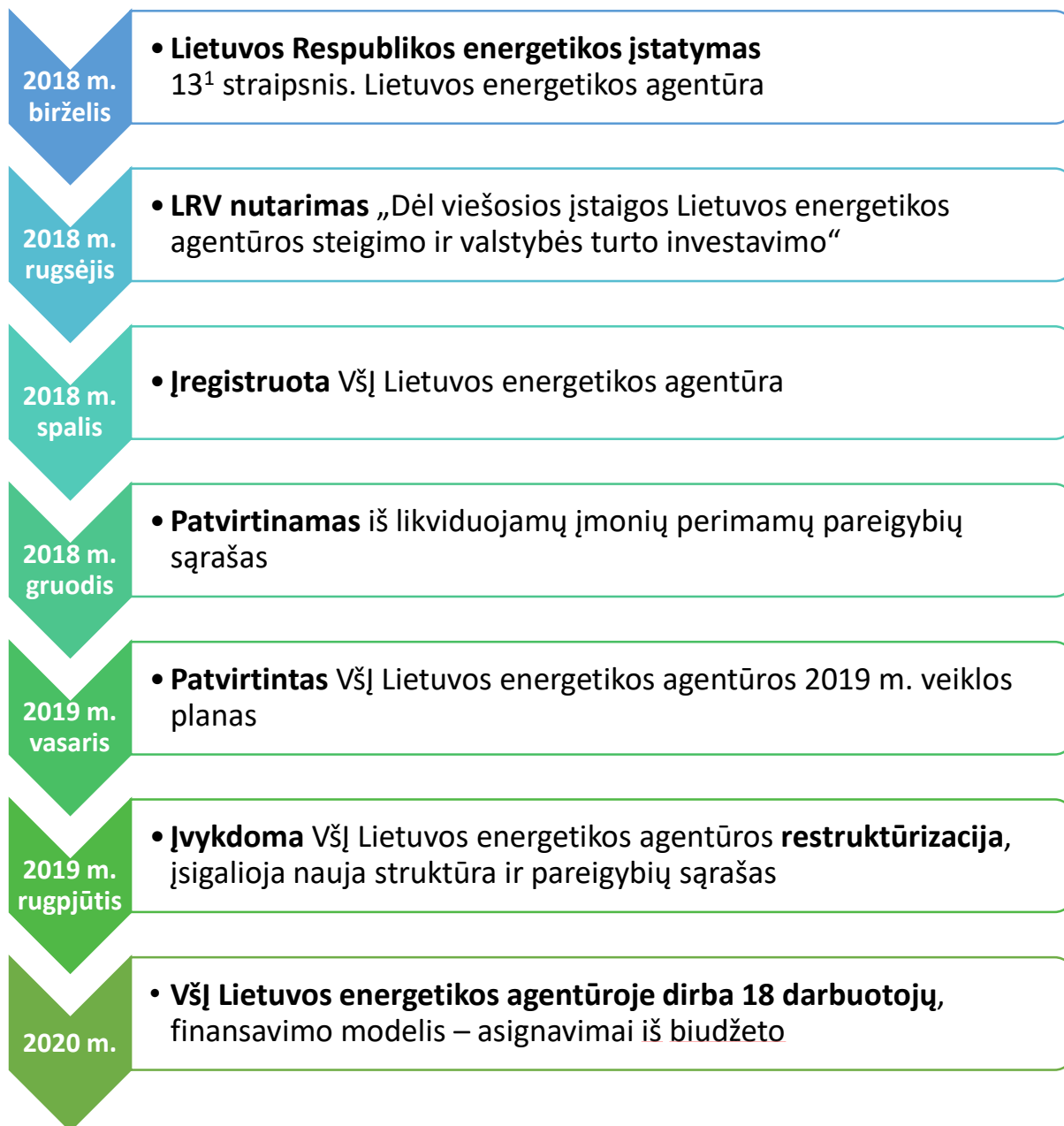
2020 metais planuojame daugiau dėmesio skirti VŠĮ Lietuvos energetikos agentūroje vykdomų veiklų ir rezultatų viešinimui, aktyviau bendradarbiauti su įmonėmis ir vartotojais, juos informuojant apie galimas paramos priemones, įsiklausyti į jų poreikius ir atitinkamai komunikuoti juos Energetikos ministerijos kolegoms. Taigi prioritetas numeris 1, be abejo, – viešinimo veiklos intensyvinimas.

Antras svarbus darbų laukas, kuris susilauks daug dėmesio, tai energetikos planavimo kompetencijos centro tolimesnis vystymas. Jeigu paprastai, tai tyrimai, tyrimai ir dar kartą tyrimai. Laimei, turime parengtą NEKSVP. Vien šiame plane užkoduotų prielaidų apimtys yra stublinančios, todėl veiklos ir tematikų stygiaus nenusimato. Papildomai informacijos mainai su Tarptautine energetikos agentūra, bendradarbiavimas su Lietuvos statistikos departamentu ir kt.

Trečias prioritetas, tai iš daugiau reaktyvaus veikimo, perimant ir vykdant likviduotų minėtų agentūrų funkcijas, perėjimas į iniciatyvų veikimą. Kaip jau minėjau, energetikos efektyvumo srityje jau pasistūmėjome, tačiau norėtūsi šį „šviežio žvilgsnio“ pratimą pakartoti absoliučiai visose veiklose.

Pabaigai – pats svarbiausias prioritetas, tai VŠĮ Lietuvos energetikos agentūros kolektyvo telkimas. Praėję metai parodė, kad galime susitelkti ir pasiekti rezultatą net ir ypač įtemptose situacijose. Už tą žinojimą esu be galo dėkingas.

Pagrindiniai įvykiai 2019 metais:

2. VŠĮ Lietuvos energetikos agentūros funkcijos

VŠĮ Lietuvos energetikos agentūros funkcijos apibrėžtos **Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 13¹ straipsnyje**:

1) padeda Energetikos ministerijai koordinuoti Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos įgyvendinimą, Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos priemonių įgyvendinimo plano parengimą ir vykdo Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos įgyvendinimo stebėseną;

2) Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka renka, kaupia ir sistemina energetikos sektoriaus duomenis, jų pagrindu rengia ir teikia Energetikos ministerijai energetikos sektoriaus analizę;

3) atlieka bendrovių, kuriose Energetikos ministerija įgyvendina valstybės, kaip juridinio asmens dalyvės, teises ir pareigas, ir kurių akcijos ar dalis akcijų, suteikiančių daugiau kaip 1/2 visų balsų šios bendrovės visuotiniame akcininkų susirinkime, priklauso valstybei nuosavybės teise, ir jų dukterinių įmonių veiklos ir jos rezultatų analizę ir pagal kompetenciją teikia pasiūlymus Energetikos ministerijai;

4) pagal kompetenciją teikia Energetikos ministerijai pasiūlymus, susijusius su moksliniais tyrimais ir eksperimentine plėtra energetikos ir tvarios aplinkos sektoriuje;

5) organizuoja šio įstatymo 28 straipsnyje nurodytų energijos vartojimo auditą atliekančių specialistų atestavimą;

6) Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka vykdo atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginius montuojančių specialistų rengimo atestacijai proceso administravimą;

7) vykdo Energetikos ministerijos, energetikos įmonių ir energijos tiekėjų susitarimų dėl energijos sutaupymo, sudarytų Lietuvos Respublikos energijos vartojimo efektyvumo didinimo įstatymo nustatyta tvarka, įgyvendinimo priežiūrą;

8) teikia Energetikos ministerijai energijos vartojimo efektyvumo didinimo veiksmų plano projektą, vertina ir analizuoja valstybės institucijų, įstaigų ir energetikos įmonių pateiktus duomenis apie įdiegtų energijos vartojimo efektyvumą didinančių efektyvumo priemonių sutaupyta energiją, jų pagrindu rengia ataskaitas ir jas teikia Energetikos ministerijai;

9) vykdo efektyvaus energijos išteklių ir energijos vartojimo, atsinaujinančių išteklių energijos vartojimo skatinimo ir su tuo susijusius viešinimo darbus;

10) rengia pažangos skatinant ir naudojant atsinaujinančius energijos išteklius ataskaitas ir jas teikia Energetikos ministerijai;

11) atlieka atsinaujinančių išteklių energijos panaudojimo transporto sektoriuje įgyvendinimo stebėseną;

12) atlieka, peržiūri ir (ar) atnaujina Lietuvos Respublikos teritorinės jūros, Lietuvos Respublikos išskirtinės ekonominės zonos Baltijos jūroje tyrimus ir kitus veiksmus, kurie reikalingi Vyriausybės nutarimui dėl Lietuvos Respublikos teritorinės jūros ir (ar) Lietuvos Respublikos išskirtinės ekonominės zonos Baltijos jūroje dalių, kuriose tikslinga organizuoti konkursą (konkursus) atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių elektrinių plėtrai ir eksploatacijai, ir dėl atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių elektrinių įrengtųjų galių nustatymo priimti;

13) kaupia ir tvarko naftos produktų ir naftos valstybės atsargas;

14) administruoja Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondą;

15) atlieka kituose įstatymuose jai nustatytas funkcijas.

3. Organizacijos struktūra

VšĮ Lietuvos energetikos agentūros struktūra, įsigaliojusi nuo 2019 m. rugpjūčio 5 dienos¹:

VšĮ Lietuvos energetikos agentūros skyriams priskirtos pagrindinės kompetencijos:

<p>1. Energetikos tyrimų ir stebėsenos skyrius</p> <ul style="list-style-type: none"> • AEI* naudojimo skatinimas • Energetikos sektoriaus tyrimai ir modeliavimas • NENS ir NEKSVP įgyvendinimo priežiūra • Duomenų EK teikimas • Jūrinių vėjo jėginių parko projekto vystymas 	<p>2. Energijos vartojimo efektyvumo skyrius</p> <ul style="list-style-type: none"> • Energijos vartojimo auditų sistemos priežiūra, tobulinimas, administravimas • EVE priemonių diegimo priežiūra • EVE skatinimo ir viešinimo darbai, tiriamoji veikla • Duomenų EK teikimas 	<p>3. Naftos produktų atsargų skyrius</p> <ul style="list-style-type: none"> • Centralizuotas naftos produktų atsargų kaupimas ir tvarkymo už įpareigotąsias įmones vykdymas • Šalies naftos produktų atsargų kaupimo ir tvarkymo antrinės agentūros funkcijų vykdymas
<p>4. Ignalinos atominės elektrinės fondo administravimo skyrius</p> <ul style="list-style-type: none"> • Efektyvaus ir skaidraus ENF lėšų administravimo užtikrinimas • ENF lėšomis vykdoma priemonių kontrolė ir susijusių finansinių ir administracinių dokumentų priežiūra 	<p>5. Projektų ir administravimo skyrius</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vykdomų energetinės infrastruktūros projektų administravimas • Metodinė pagalba vertinant projektinius pasiūlymus ir investicinius planus 	

*Šios schemos santrumpos: AEI – atsinaujinantys energijos išteklių, NENS – Nacionalinė energetinės nepriklausomybės strategija, NEKSVP – Nacionalinis energetikos ir klimato srities veiksmų planas, EK – Europos Komisija, EVE – energijos vartojimo efektyvumas, ENF – valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondas

¹Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2019 m. balandžio 30 d. įsakymas Nr. 1-142 „Dėl viešosios įstaigos Lietuvos energetikos agentūros struktūros ir pareigybių sąrašo patvirtinimo“

VšĮ Lietuvos energetikos agentūros pareigybių sąrašas:

Eil. Nr.	Pareigybės pavadinimas
1.	Direktorius
2.	Patarėjas
3.	Finansininkas
	Energetikos tyrimų ir stebėsenos skyrius
4.	Energetikos tyrimų ir stebėsenos skyriaus vadovas
5.	Energetikos tyrimų ir stebėsenos skyriaus vyriausiasis specialistas
6.	Energetikos tyrimų ir stebėsenos skyriaus vyriausiasis specialistas
7.	Energetikos tyrimų ir stebėsenos skyriaus vyriausiasis specialistas
8.	Energetikos tyrimų ir stebėsenos skyriaus vyriausiasis specialistas
	Energijos vartojimo efektyvumo skyrius
9.	Energijos vartojimo efektyvumo skyriaus vadovas
10.	Energijos vartojimo efektyvumo skyriaus vyriausiasis specialistas
11.	Energijos vartojimo efektyvumo skyriaus vyriausiasis specialistas
12.	Energijos vartojimo efektyvumo skyriaus vyriausiasis specialistas
	Naftos produktų atsargų skyrius
13.	Naftos produktų atsargų skyriaus vadovas
14.	Naftos produktų atsargų skyriaus vyriausiasis specialistas
	Ignalinos atominės elektrinės fondo administravimo skyrius
15.	Ignalinos atominės elektrinės fondo administravimo skyriaus vadovas
16.	Ignalinos atominės elektrinės fondo administravimo skyriaus vyriausiasis specialistas
	Projektų ir administravimo skyrius
17.	Projektų ir administravimo skyriaus vadovas
18.	Teisininkas
19.	Projektų ir administravimo skyriaus vyriausiasis specialistas
20.	Projektų ir administravimo skyriaus vyriausiasis specialistas
21.	Buhalteris
22.	Bendrųjų reikalų specialistas

4. Energetikos tyrimų ir stebėsenos skyrius

Energetikos tyrimų ir stebėsenos skyriuje (toliau – ETS skyrius) 2019 metais dirbo 2 darbuotojai. ETS skyriaus veiklą galima suskirstyti į 3 pagrindines sritis:

- atsinaujinančių energijos išteklių (toliau – AEI) naudojimo skatinimas;
- energetikos sektoriaus tyrimai ir raidos modeliavimas;
- Nacionalinės energetikos nepriklausomybės strategijos (toliau – NENS) ir NEKSVP įgyvendinimo priežiūra.

Be šių sričių ETS skyrius taip pat:

- kuruoja Jūrinių vėjo jėgainių vystymo projektą;
- dalyvauja programos HORIZONTAS 2020 projektuose ENSMOV² ir StreamSAVE³ bei projekte „Interaktyvios platformos, skirtos efektyviam ir subalansuotam energijos gamybos planavimui, sukūrimas“.

4.1. Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo skatinimas

Siekiant skatinti platesnį AEI technologijų naudojimą, 2019 metais ETS skyrius surinko, susistemino ir VŠĮ Lietuvos energetikos agentūros interneto svetainėje (skirsnis „Finansinė parama“⁴) gyventojams, verslo subjektams ir viešosioms organizacijoms pateikė apibendrintą informaciją apie šalyje veikiančias finansinės paramos schemas ir paskelbtus kvietimus teikti paraiškas. Suinteresuoti asmenys vienoje vietoje randa aktualią informaciją apie galimybę gauti finansinę paramą AEI naudojančių technologijų (šilumos siurbliai, saulės fotoelementai, biokuro katilai ir pan.) įsigijimui, EVE didinančių priemonių diegimui.

VŠĮ Lietuvos energetikos agentūros interneto svetainėje buvo teikiama ETS skyriaus parengta informacija apie toliau nurodomas finansinės paramos schemas:

Fiziniam asmeniui
<ul style="list-style-type: none">• Katilų keitimas namų ūkiuose• Elektros energijos iš AEI gamybos įrenginių įrengimas namų ūkiuose• AEI namų ūkiams• Daugiabučių namų modernizavimo techninė parama• Daugiabučių namų modernizavimo (atnaujinimo) programa• Daugiabučių namų vidaus šildymo sistemų ir karšto vandens sistemų modernizavimas
Viešųjų pastatų valdytojams
<ul style="list-style-type: none">• Daugiabučių namų ir savivaldybių viešųjų pastatų modernizavimo skatinimas• Savivaldybių viešųjų pastatų modernizavimas (atnaujinimas)• Valstybei nuosavybės teise priklausančių pastatų atnaujinimas• Atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimas visuomeninės ir gyvenamosios paskirties pastatuose

²ENSMOV – Gerinti pagal Energijos efektyvumo direktyvos 7 straipsnį vykdomų energijos vartojimo efektyvumo didinimo politikos priemonių įgyvendinimą, stebėseną ir tikrinimą (<https://ensmov.eu/>)

³Energijos taupymo skaičiavimų supaprastinimas

⁴<https://www.ena.lt/fin-par/>

Pramonės įmonėms

- Atsinaujinantys energijos išteklių pramonei LT+
- Auditas pramonei LT
- Dalinis palūkanų kompensavimas skatinant pramonės įmonių energinį efektyvumą
- Biokuro panaudojimo skatinimas šilumos energijai gaminti
- Energijos efektyvumo finansavimo platforma
- Didelio efektyvumo kogeneracijos skatinimas Vilniaus mieste
- Nedidelės galios biokuro kogeneracijos skatinimas
- Biokurą naudojančių šilumos gamybos įrenginių keitimas
- Šilumos tiekimo tinklų modernizavimas ir plėtra
- Lengvata mokant už VIAP, susijusias su elektros energijos gamyba, naudojant AEI
- Parama biodujų gamybai
- Šilumos gamybos įrenginių modernizavimas

Transporto infrastruktūros administratoriams

- Energijos vartojimo efektyvumo didinimas viešojoje infrastruktūroje
- Darnaus judumo priemonių diegimas
- Miesto viešojo transporto priemonių parko atnaujinimas

ETS skyrius 2019 m. parengė EK skirtą Ataskaitos apie pažangą skatinant ir naudojant atsinaujinančius energijos išteklius projektą (toliau – Ataskaita) ir jį pateikė Energetikos ministerijai. Ataskaita apima 2017–2018 metų laikotarpį. Ataskaitoje pateikta pagrindinė informacija apie faktinį AEI naudojimą per pastaruosius 2 metus Lietuvoje; priemones, kurių per pastaruosius 2 metus imtasi ir (arba) planuojama imtis nacionaliniu lygmeniu, siekiant skatinti didesnę AEI naudojimą atsižvelgiant į indikatyvią trajektoriją; taikomas paramos schemas ir kitas priemones, siekiant skatinti energiją, pagamintą iš AEI; prognozės, kiek sumažėja grynas išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų (toliau – ŠESD) kiekis, kai naudojami AEI; pažanga, padaryta siekiant nacionalinio planinio rodiklio ir kita informacija.

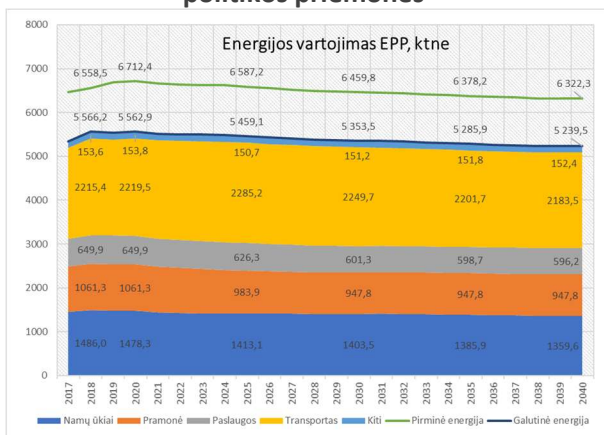
Sektorių (šildymo ir aušinimo, elektros energijos, transporto) ir bendra atsinaujinančių išteklių energijos dalys (proc.):

Rodiklis	2017 m.	2018 m.
Atsinaujinančių išteklių energija – šildymas ir aušinimas	46,50	45,25
Atsinaujinančių išteklių energija – elektros energija	18,25	18,41
Atsinaujinančių išteklių energija – transportas	4,29	4,33
Visa atsinaujinančių išteklių energijos dalis	26,04	25,03
Visa atsinaujinančių išteklių energijos dalis, įvertinus statistinį perdavimą tarp valstybių	—	24,21

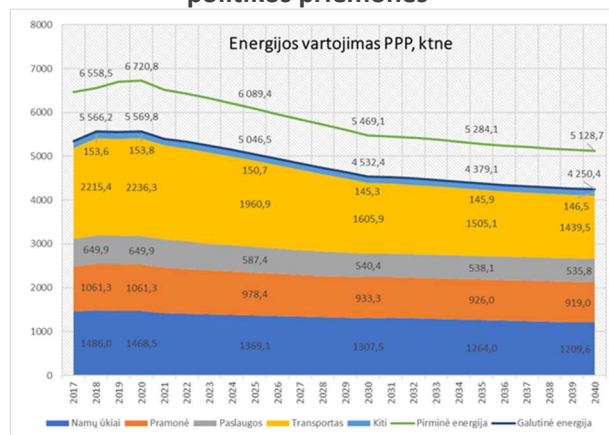
4.2. Energetikos sektoriaus tyrimai ir raidos modeliavimas

Vienas iš pagrindinių VŠĮ Lietuvos energetikos agentūros siekių yra tapti kompetencijų centru, padėsiančiu įgyvendinti ambicingus tikslus energetikos srityje. Šie tikslai nustatyti NENS ir NEKSVP. Pagrindinis ir svarbiausias ETS skyriaus 2019 m. atliktas darbas yra NEKSVP parengimui reikalingų duomenų rinkimas, analizė ir surinktų duomenų pagrindu sukurtas energijos vartojimo sektoriaus modelis iki 2030 m. ir 2040 m.

Energijos suvartojimas įvertinus esamas politikos priemones

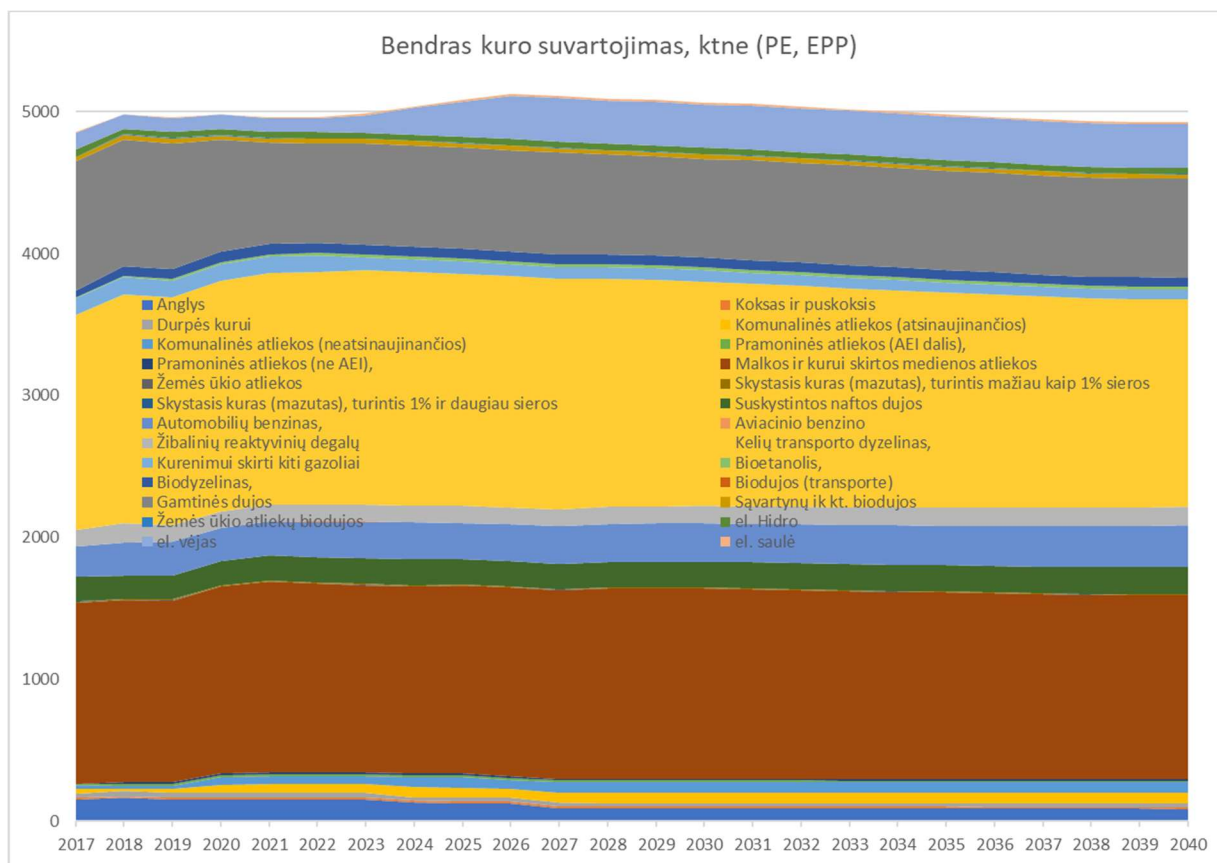

Energijos suvartojimas įvertinus planuojamas politikos priemones

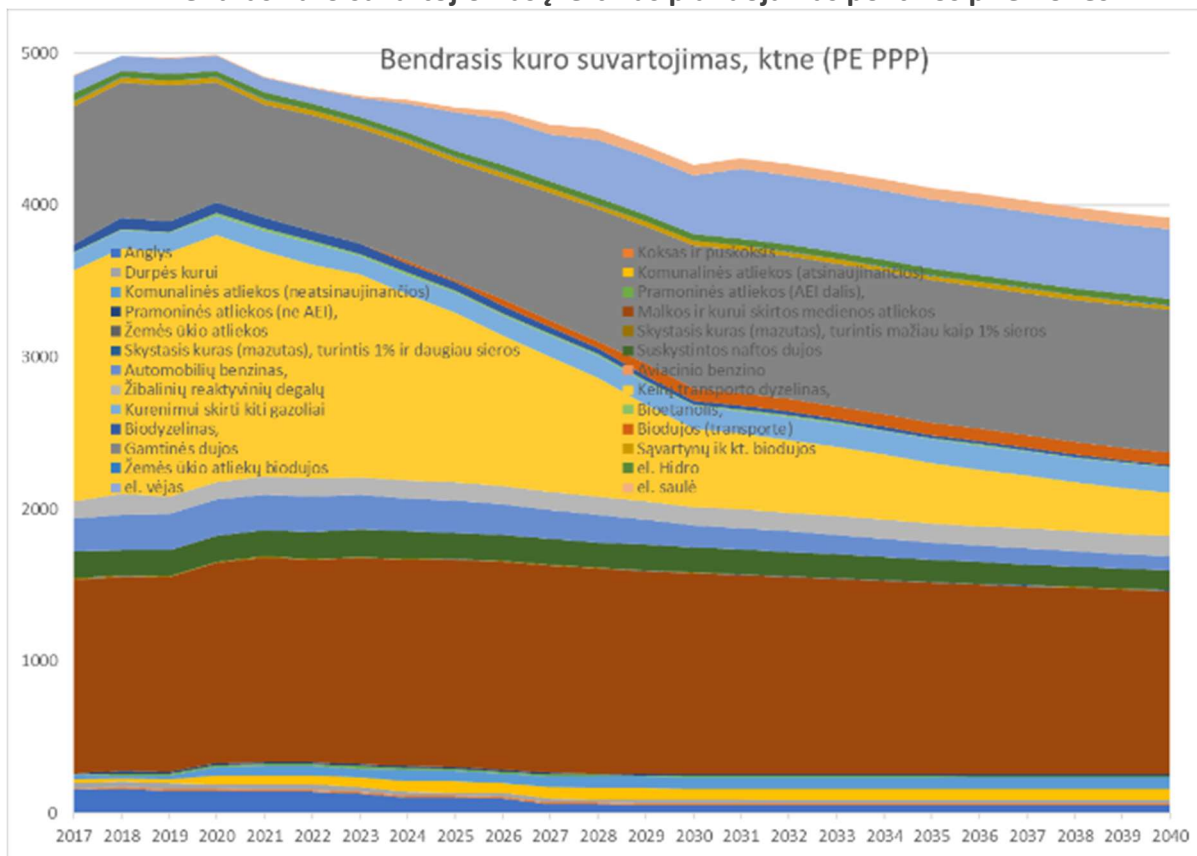

Tam reikėjo ne tik kvalifikuotų specialistų, bet ir specializuotų įrankių, todėl ETS skyriaus darbuotojai 2019 m. lankė ir baigė mokymų dirbti LEAP (*angl. Long-range Energy Alternatives Planning System*) programa kursus. Naudojant LEAP programą buvo sukurtas energijos poreikio Lietuvos galutinio vartojimo sektoriuose modelis. Toliau šio modelio pagrindu buvo kuriami NEKSVP energijos suvartojimo scenarijai: energijos suvartojimas įvertinus esamas politikos priemones (EPP scenarijus) ir energijos suvartojimas įvertinus planuojamas politikos priemones (PPP scenarijus):

Bendras kuro suvartojimas įvertinus esamas politikos priemones

Bendras kuro suvartojimas įvertinus planuojamas politikos priemones

Sukurtas modelis leidžia įvertinti kiekviename galutinio energijos suvartojimo sektoriuje suvartojamą energijos kiekį atsižvelgiant į kuro rūšį. Dėl to, darant atitinkamas prielaidas, yra įmanoma kiekybiškai išreikšti įgyvendinamų politikos priemonių poveikį galutinės energijos sunaudojimo mažinimui ir prognozuoti ateities energijos sunaudojimą.

ETS skyriaus specialistai, įvertinę esamos politikos ir priemonių poveikį, sudarė bazinį NEKSVP EPP scenarijų, kuris rodo, koks būtų energijos suvartojimas 2040 m. jei būtų įgyvendinamos (ar tęsiamos) šiuo metu egzistuojančios politikos priemonės. Susipažinus su planuojamomis politikos priemonėmis buvo sukurtas NEKSVP PPP scenarijus – koks būtų energijos suvartojimas 2040 m., jei būtų įgyvendinamos naujos papildomos politikos priemonės, skirtos EVE didinti, AEI naudojimui skatinti ir ŠESD išmetimams mažinti. Šis scenarijus rodo, ar bus įgyvendinti energetikos sektoriaus tikslai. NEKSVP paskelbtas VŠĮ Lietuvos energetikos agentūros interneto svetinėje⁵.

4.3. NENS įgyvendinimo priežiūra

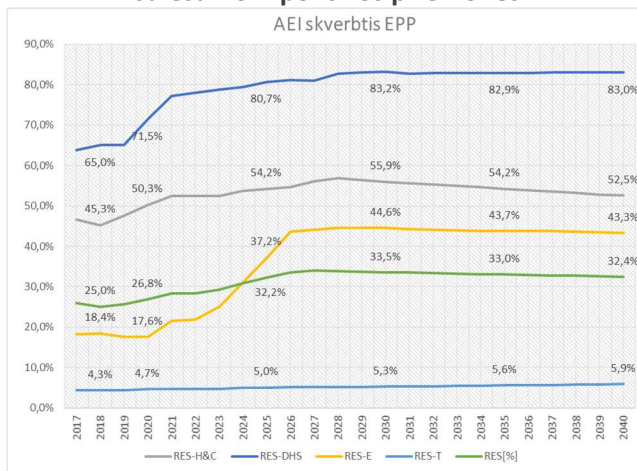
Energijos poreikio Lietuvos galutinio vartojimo sektoriuose modeliui sukurti buvo vykdoma NENS įgyvendinimo stebėseną – renkami ir analizuojami duomenys apie įgyvendinamų EVE didinimo ir AEI naudojimo skatinimo programų poveikį ir rezultatus. Surinktų duomenų pagrindu buvo sukurta duomenų bazė, kuri yra esminis įrankis NEKSVP projektui parengti ir yra integrali jo dalis.

⁵<https://www.ena.lt/nn2-neks/>

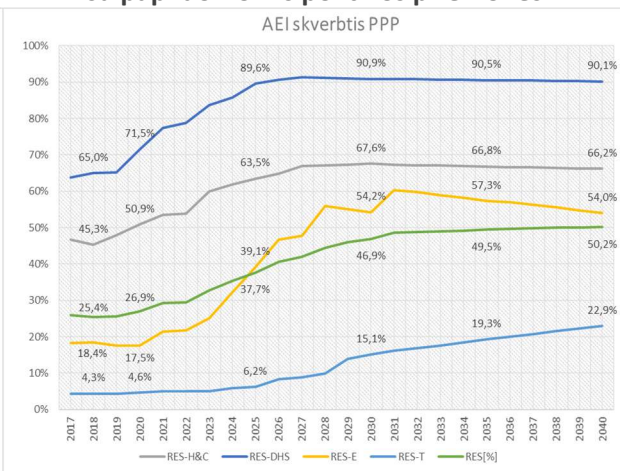
Surinkta informacija apie statistinį energijos suvartojimą, esamas ir planuojamas politikos priemonės, darančias poveikį EVE didinimui, AEI naudojimo plėtrai, ŠESD išmetimų mažinimui, jų poveikį ir darytas prielaidas, siekiant sukurti ateities energetikos sektoriaus modelį, yra saugoma ETS skyriuje.

Duomenų bazė yra naudojama 2019–2040 m. laikotarpio modeliavimui. Jos pagrindu sukurtas modelis atspindi Lietuvos energijos vartojimo sektorius ir yra naudojamas sekti daromai pažangai siekiant strateginių energetikos sektoriaus tikslų bei rezultatams vertinti.

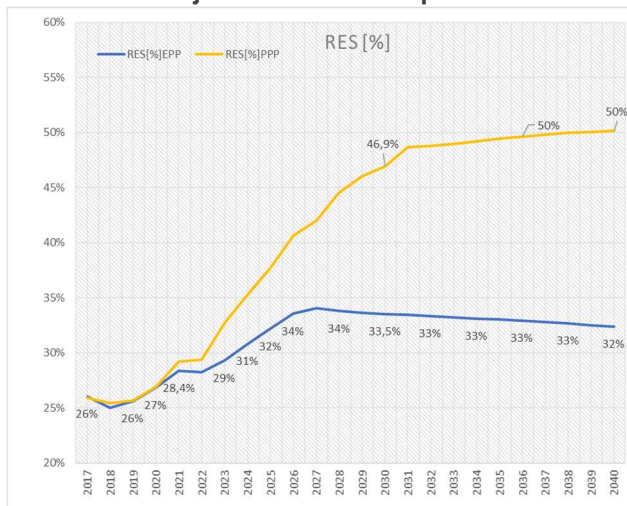
AEI tikslų įgyvendinimas su esamomis politikos priemonėmis

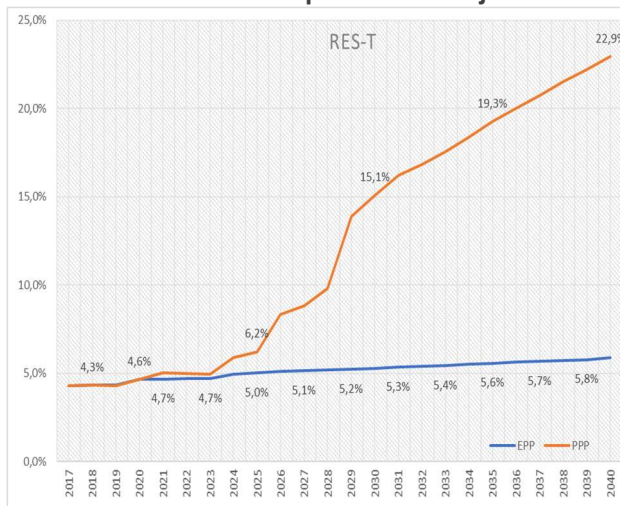
AEI tikslų įgyvendinimas su papildomomis politikos priemonėmis

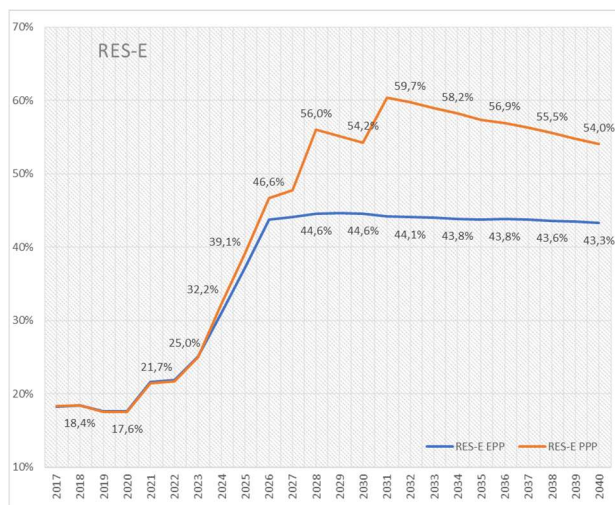
Bendrojo AEI dalies tikslo pasiekimas

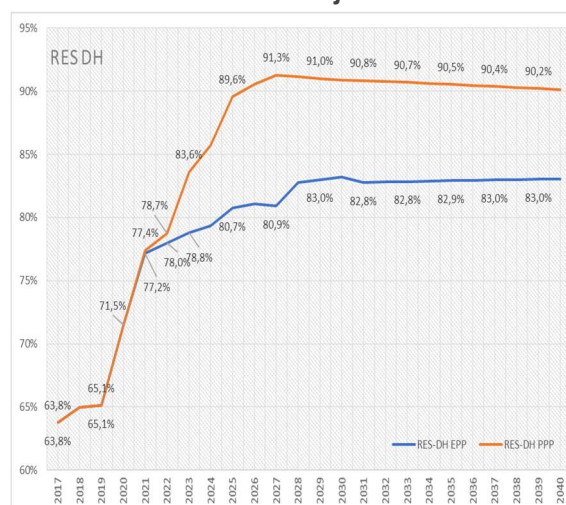
AEI dalis transporto sektoriuje

Elektros, pagamintos iš AEI dalis

AEI dalis centralizuoto šilumos tiekimo sektoriuje

Kiekvieno sektoriaus atsinaujinančių išteklių energijos indėlio į galutinį energijos suvartojimą apskaičiavimo lentelė (ktne):

Rodiklis	2017 m.	2018 m.
Bendras galutinis atsinaujinančių išteklių energijos suvartojimas šildymo ir aušinimo sektoriuje	1185,6	1166,9
Bendras galutinis elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, suvartojimas	191,0	197,6
Bendras galutinis energijos iš atsinaujinančių išteklių suvartojimas transporto sektoriuje	73,6	79,8
Visas atsinaujinančių išteklių energijos suvartojimas	1450,2	1444,4
Visas atsinaujinančių išteklių energijos suvartojimas, įvertinus statistinį perdavimą tarp valstybių	—	1397,1

Sutaupytos energijos kiekiai Lietuvos Respublikoje 2017 m. duomenimis, GWh:

Priemonė	2014–2017 m. įdiegtų priemonių sutaupymai iki 2020 m., GWh
	2014–2020 m.
Daugiabučių namų atnaujinimas	2624,15
Akcizai ir mokesčiai degalams	2005,75
Viešosios paskirties pastatų atnaujinimas	520,9
Energijos vartotojų švietimo ir konsultavimo susitarimai	41,86
Energijos sutaupymo susitarimai su energetikos įmonėmis	1169,77
Pagal Klimato kaitos ir Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondo programas įgyvendintos energijos taupymo priemonės	1076,84
Viso:	7439,27

4.4. Projektai

VšĮ Lietuvos energetikos agentūra aktyviai siekia dalyvauti tarptautiniuose projektuose ir taip kelti specialistų kompetencijos lygį bei geriau atlikti savo funkcijas. Šiais tikslais 2019 m. VšĮ Lietuvos

energetikos agentūra pradėjo dalyvauti dviejuose tarptautiniuose projektuose bei parengė paraišką prisijungti dar prie vieno projekto.

4.4.1. Projektas ENSMOW

2019 m. VŠĮ Lietuvos energetikos agentūra tapo programos HORIZONTAS 2020 projekto ENSMOV – Gerinti pagal Energijos efektyvumo direktyvos 7 straipsnį vykdomų energijos vartojimo efektyvumo didinimo politikos priemonių įgyvendinimą, stebėseną ir tikrinimą – pilnaverte nare.

Projektas ENSMOV remia 14 valstybių narių valdžios institucijas ir pagrindinius suinteresuotuosius subjektus, kuriems atstovauja projekto konsorciumas (Austrijoje, Belgijoje, Bulgarijoje, Kroatijoje, Prancūzijoje, Vokietijoje, Graikijoje, Vengrijoje, Italijoje, Lietuvoje, Nyderlanduose, Lenkijoje, Rumunijoje ir Jungtinėje Karalystėje). Projekto dalyviai stebės, peržiūrės, tobulins ir papildys savo nacionalinės EVE politikos formavimą ir įgyvendinimą, plėtodamos išteklius praktiniams ir strateginiams klausimams spręsti. Projekto trukmė – 3 metai.

4.4.2. Interaktyvi platforma efektyviam ir subalansuotam energijos gamybos planavimui

2019 m. VŠĮ Lietuvos energetikos agentūra partnerio teisėmis prisijungė prie projekto Interaktyvios platformos, skirtos efektyviam ir subalansuotam energijos gamybos planavimui, sukūrimas. Projektas remiamas iš Norvegijos finansinio mechanizmo Aplinkosaugos, energetikos ir klimato kaitos programos. Projekto rezultatai ateityje padės efektyviai planuoti šilumos ir vėsumos infrastruktūrą bei kontroliuoti optimalų energijos rūšių kuro balansą, taip pat leis sprendimus priimti atsižvelgiant į kaštus ir sutaupytos energijos kiekį.

Kitas šio projekto tikslas – visos šalies teritoriją apimantis interaktyvus žemėlapis. Esamu momentu tokio interaktyvaus įrankio Lietuva neturi. Be tokio projekto finansavimo šių įpareigojimų Lietuvai būtų neįmanoma įvykdyti.

Projekto metu taip pat bus keliama institucijų darbuotojų ir visuomenės kompetencija (mokymai, vizitai, metodinės medžiagos rengimas, viešinimo renginiai savivaldybėse, kiti viešinimo renginiai ir t. t.).

Šio projekto tikslai glaudžiai susiję su VŠĮ Lietuvos energetikos agentūros kaip partnerio funkcijomis ir veikla. Projekto apimtyje yra numatyta dalis veikų – viešinimo renginiai, internetinio portalo sukūrimas, duomenų bazės bei interaktyvaus žemėlapio administravimas, kurias pagal atsakomybę atliks VŠĮ Lietuvos energetikos agentūra, o svarbiausia, užtikrins projekto rezultatų nuolatinį panaudojimą nacionaliniu mastu, projekto tęstinumą, tęstinį duomenų administravimą bei atnaujinimą projektui pasibaigus. VŠĮ Lietuvos energetikos agentūra projekto rezultatais naudosis nuolatos, vykdydama funkcijas, numatytas jos veiklos nuostatose.

4.4.3. Projektas „StreamSAVE“

VŠĮ Lietuvos energetikos agentūra 2020 m. pradės dalyvauti programos HORIZONTAS 2020 projekte „StreamSAVE“ – Energijos taupymo skaičiavimų supaprastinimas. Šis projektas yra skirtas sukurti atvirojo kodo techninių energijos taupymo veiksmų platformą, kuri padėtų ES valstybėms narėms vykdyti įsipareigojimus pagal Direktyvą 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo⁶. Visų pirma šiuo projektu siekiama palengvinti gebėjimų stiprinimą ir keitimąsi patirtimi tarp nacionalinių valdžios institucijų ir agentūrų visoje Europoje. Projektas vienija dalyvius iš Belgijos,

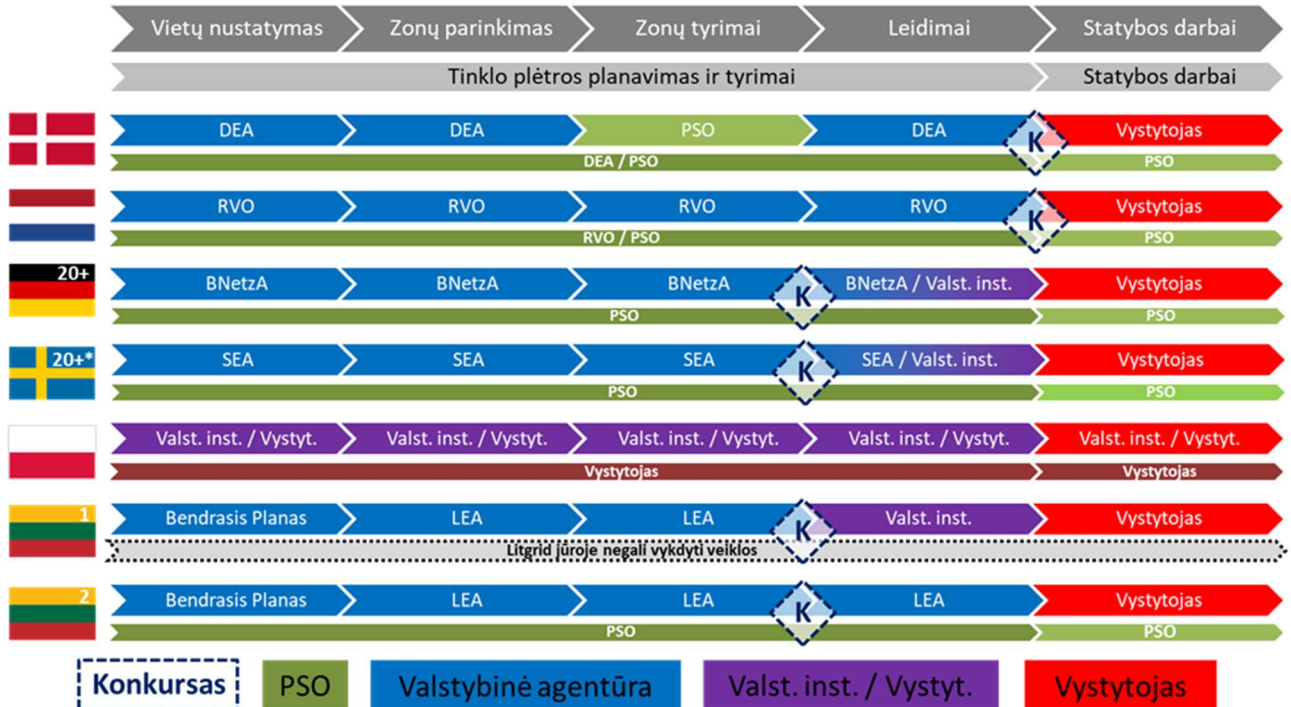
⁶2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyva 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2009/125/EB ir 2010/30/ES bei kuria panaikinamos direktyvos 2004/8/EB ir 2006/32/EB

Nyderlandų, Portugalijos, Ispanijos, Prancūzijos, Čekijos, Austrijos, Graikijos, Slovėnijos ir Lietuvos. Projekto trukmė – 3 metai.

4.4.4. Jūrinių vėjo jėgainių vystymo projektas

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 22 straipsniu ir šio įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 17 punkte nurodytu tvarkos aprašu VŠĮ Lietuvos energetikos agentūra atlieka Lietuvos Respublikos teritorinės jūros, Lietuvos Respublikos išskirtinės ekonominės zonos Baltijos jūroje tyrimus ir kitus veiksmus, kurie reikalingi Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimui dėl Lietuvos Respublikos teritorinės jūros ir (ar) Lietuvos Respublikos išskirtinės ekonominės zonos Baltijos jūroje dalių, kuriose tikslinga organizuoti konkursą (konkursus) atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių elektrinių plėtrai ir eksploatacijai, ir dėl šių elektrinių įrengtųjų galių nustatymo priimti. Vykdydama šią funkciją VŠĮ Lietuvos energetikos agentūra 2019 m. išanalizavo Baltijos ir Šiaurės jūrose vystomus vėjo jėgainių parkų statybos projektus Nyderlanduose, Danijoje, Vokietijoje, Lenkijoje ir Švedijoje ir savo rezultatus pateikė Energetikos ministerijai.

VŠĮ Lietuvos energetikos agentūros analizės schematizuoti rezultatai ir rekomendacijos:

Šios schemas santrumpos:

PSO – perdavimo sistemos operatorius;

DEA – Danijos energetikos agentūra;

RVO – Nyderlandų verslumo agentūra;

SEA – Švedijos energetikos agentūra;

BNetzA – Bundesnetzagentur – Federalinė tinklų agentūra;

20+ – sistema nuo 2020 metų;

20+* – planuojama sistema nuo 2020 metų;

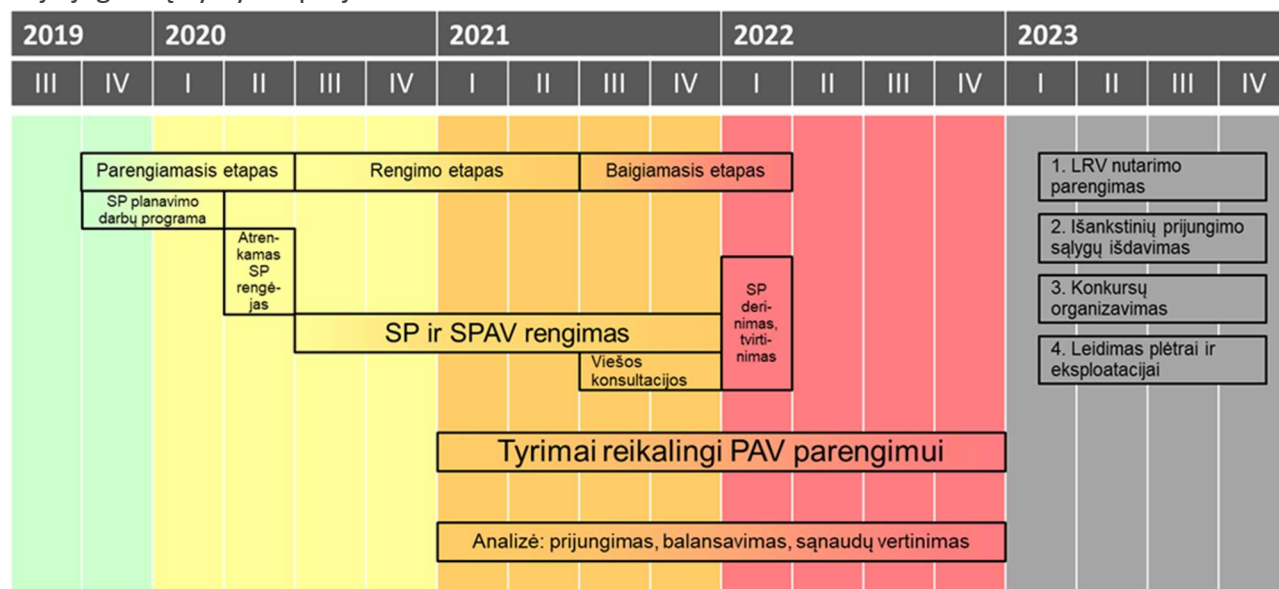
(LT) 1 – sistema pagal dabartinį teisinį reglamentavimą;

(LT) 2 – sistema pagal rekomenduojamą teisinį reglamentavimą ir gerąją užsienio praktiką.

Remiantis atliktos analizės rezultatais buvo sudarytas numatomų darbų grafikas. Pagal minėtą darbų grafiką VŠĮ Lietuvos energetikos agentūra 2019 m. vykdė viešąjį pirkimą, kurio tikslas –

parengti techninę specifikaciją, kuria vadovaujantis vėliau bus rengiamas Jūrinių vėjo elektrinių plėtros Baltijos jūroje specialialusis planas. Techninė specifikacija turi būti parengta iki 2020 m. sausio 31 d.

VšĮ Lietuvos energetikos agentūros sudarytas numatomų darbų schematizuotas grafikas jūrinių vėjo jėgainių vystymo projektui:

Šio grafiko santrumpos:

SP – specialusis planas;

SPAV – strateginis pasekmių aplinkai vertinimas;

PAV – poveikio aplinkai vertinimas.

5. Energijos vartojimo efektyvumo skyrius

2019 metais Energetikos vartojimo efektyvumo skyriuje (toliau – EVE skyrius) dirbo 4 darbuotojai. EVE skyriaus veiklos tikslas – EVE priemonių, mažinančių klimato kaitą, stebėjimas, tikrinimas ir informavimas, siekiant rezultatyvaus Direktyvos 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo (toliau – EVED) įgyvendinimo.

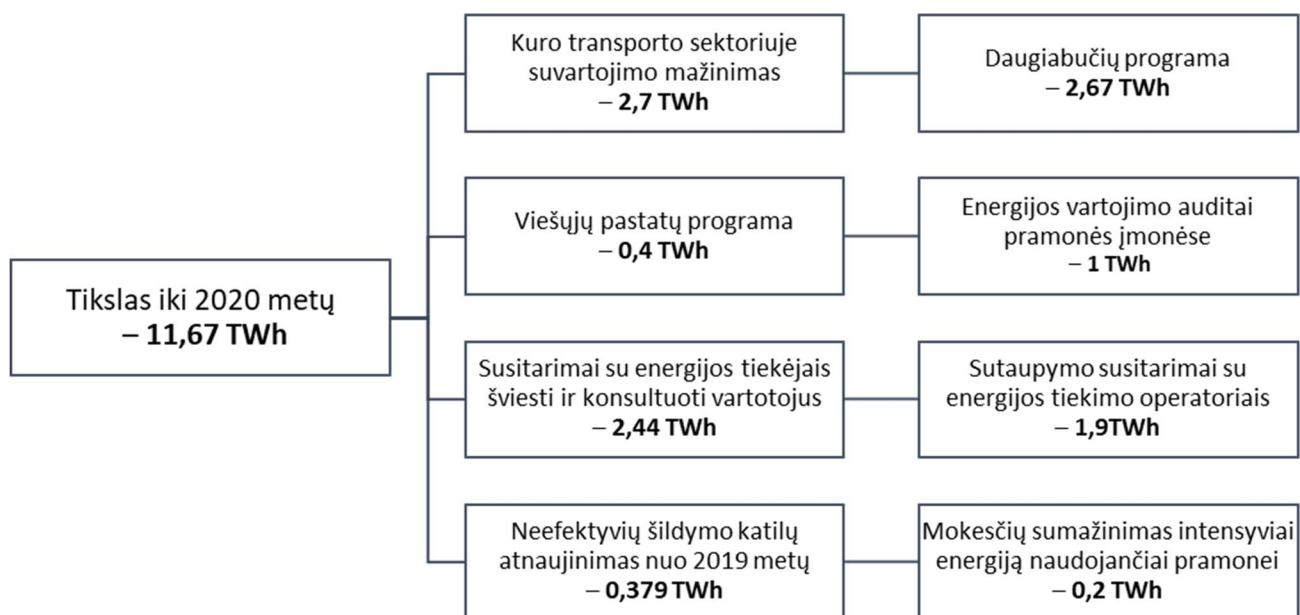
Šis sudėtinis tikslas aprėpia pagrindines EVE skyriaus atliekamas funkcijas:

- 1) energijos vartojimo auditų atlikimo priežiūrą;
- 2) atliekamų energijos vartojimo auditų kokybės procedūrų užtikrinimą;
- 3) auditorių kvalifikacijos užtikrinimo ir atestavimo procedūrų vykdymą;
- 4) EVE priemonių įgyvendinimo stebėsenos vykdymą ir pranešimą apie neatitiktis;
- 5) dalyvavimą vykdant EVE tyrimus, projektus ir kuriant inovacijas.

Vykdant šias funkcijas, užtikrinamas sklandus Europos Sąjungos strateginių tikslų ir nacionalinių įsipareigojimų įgyvendinimas. Šių veiklų svarba atsiskleidžia vykdant ankstyvą progreso ir siekiamų tikslų stebėseną. Siekiant iniciatyviai veikti vykdant numatytus įsipareigojimus, VšĮ Lietuvos energetikos agentūros veikla leidžia iš anksto identifikuoti nepakankamo rezultatyvumo priemones ir poreikį imtis papildomų veiksmų. Šias veiklas įtraukiant į kitų valstybinių organizacijų veiklos visumą, užtikrinamas sėkmingas ir nuoseklus energetikos sektoriaus tikslų pasiekimas.

Toliau esančioje iliustracijoje pavaizduotos esminės politinės energijos taupymo priemonės, kurių įgyvendinimas yra vienas iš Lietuvos Respublikos įsipareigojimų Europos Sąjungai. Šiomis priemonėmis siekiama įgyvendinti EVED tikslus, kurias įsipareigota sutaupyti 11,67 TWh energijos (skaičiuojant kumuliaciniu metodu). EVE skyrius atlieka šių politinių priemonių įgyvendinimo

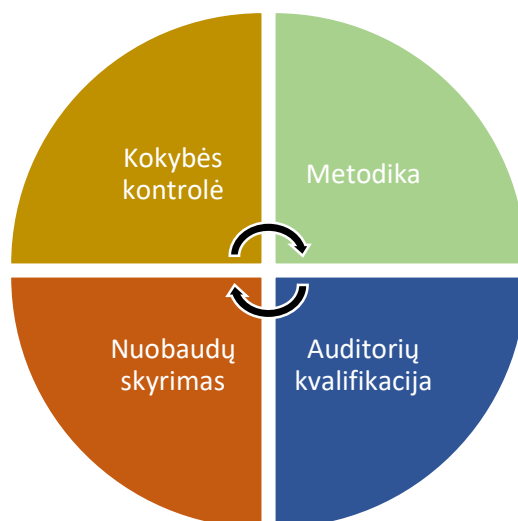
priežiūrą ir įgyvendinimo kokybės kontrolę. Rengiamos ataskaitos sukuria galimybę imtis papildomų veiksmų, jei progresas siekamų tikslo link yra nepakankamas.

Šių politinių priemonių įgyvendinimo priežiūros atlikimas turi svarbų poveikį energetikos sektoriui – dėl vykdomų, stebimų ir skatinamų priemonių kinta energijos vartojimo apkrovos, kiekiai ir vartojimo pobūdis (profilis). Tolesniuose poskyriuose aprašomi esminių EVE skyriaus veiklų principai ir metiniai rodikliai.

5.1. Energijos vartojimo auditų atlikimo priežiūra

Pagal įstatymuose nustatytą reglamentavimą, VšĮ Lietuvos energetikos agentūra vykdo energijos vartojimo auditų atlikimo priežiūrą. Pagrindinis šios veiklos tikslas – užtikrinti atliekamų energijos vartojimo auditų kokybę. Tai yra svarbu dėl būtinybės atitikti kokybės lygmenį, numatytą ES šalyse, sukurti vertę audito užsakovams ir atliepti finansavimo šaltinių lūkesčius sukurti pokytį finansuojamomis priemonėmis. Auditų kokybės sistemos visuma gali būti atspindėta esminių aspektų sąveika, pateikiama iliustracijoje:

Kokybės užtikrinimo veiksnių tarpusavio sąveika aprėpia metodinę dalį, auditorių kvalifikacijos, kokybės kontrolės ir nuobaudų skyrimo aspektus. EVE skyrius vykdydamas savo veiklą nuolatos ieško galimų patobulinimų ir sprendžia iškilusias problemas šiame kontekste. Aspektai, susiję su kvalifikacija, nuobaudų skyrimu ir kokybės kontrole, aprašomi tolimesniuose poskyriuose.

Vykdydamas energijos vartojimo auditų priežiūros procedūras, VšĮ Lietuvos energetikos agentūra atlieka esminius, įstatymine tvarka numatytus veiksmus:

- auditoriai kas šešis mėnesius pateikia VšĮ Lietuvos energetikos agentūrai ataskaitas apie atliktus auditus (kasmet iki sausio 31 d. ir liepos 31 d.);
- surenkamose auditų ataskaitose pateikiamos informacijos sisteminimas ir analizė;
- didelių įmonių auditų ataskaitų surinkimas (kasmet iki gruodžio 5 d.);
- didelių įmonių informavimas (kasmet iki gruodžio 31 d.) apie audito atlikimo privalomumą;
- auditų ataskaitų, kurių pagrindu yra gaunama finansinė parama, patikrinimas.

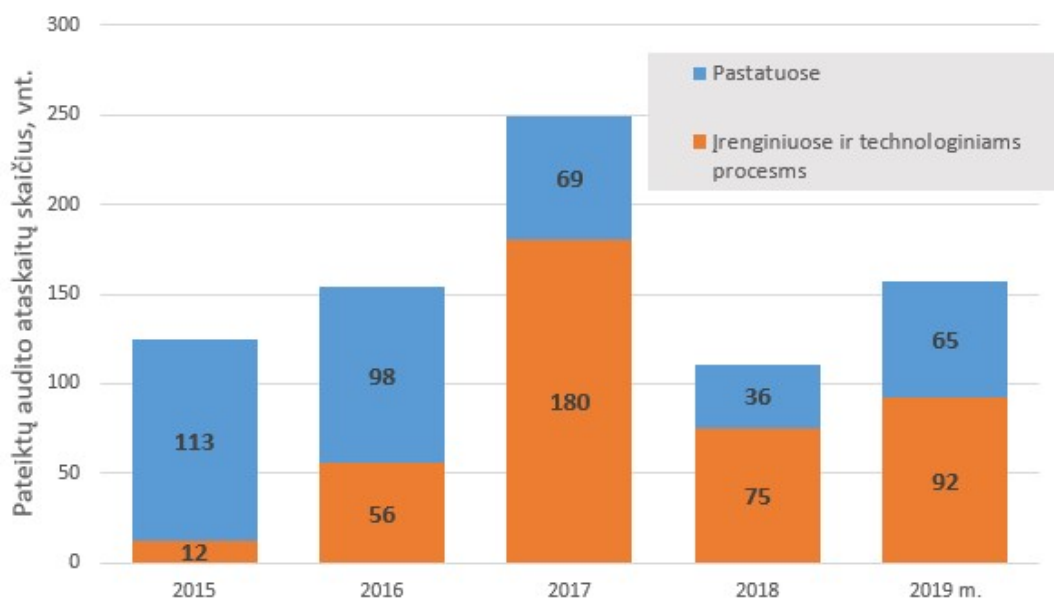
Vykdydamas auditų atlikimo priežiūrą, 2019 m. rugsėjo mėn. buvo inicijuoti šių teisės aktų, patvirtintų Lietuvos Respublikos energetikos ministro įsakymais, pakeitimai:

- įsakymu Nr. 1-320 pakeistas Energijos vartojimo pastatuose, įrenginiuose ir technologiniams procesams audito atlikimo tvarkos ir sąlygų ir energijos vartojimo pastatuose, įrenginiuose ir technologiniams procesams auditų atliekančių specialistų rengimo ir atestavimo tvarkos aprašas, papildant jį nauja sąvoka „Audito ataskaitų atitikties patikra“. Nustatyta, kad atitikties patikrą organizuos ir atliks VšĮ Lietuvos energetikos agentūra;

- siekiant įvertinti audito ataskaitose rekomenduojamas diegti EVE didinimo priemones, įsakymu Nr. 1-321 pakeistas Įmonių, kurios nėra smulkiojo ir vidutinio verslo subjektai, energijos vartojimo audito atlikimo ir ataskaitų teikimo priežiūros tvarkos aprašas, nustatant, kad įmonės, kurios nėra smulkiojo ir vidutinio verslo subjektai, teikdamos audito ataskaitą, pateikia informaciją apie anksčiau atliktų auditų (jei jų buvo atlikta) ataskaitose rekomenduotų EVE didinimo priemonių įgyvendinimo rezultatus;

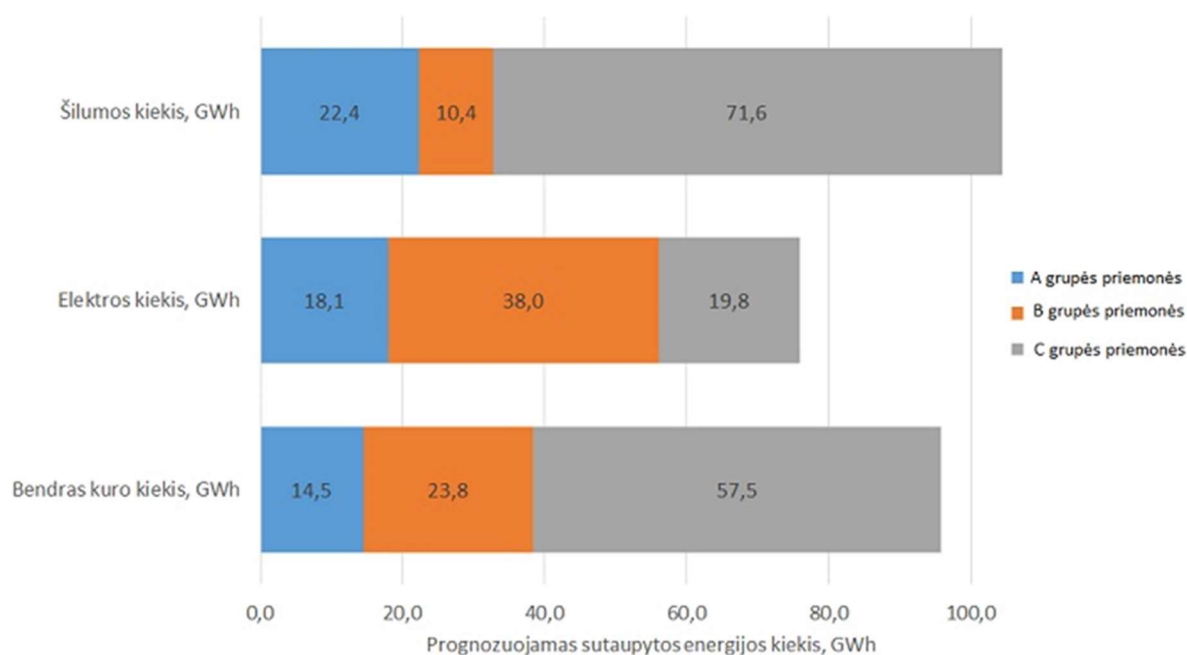
- siekiant suvienodinti energijos vartojimo audito ataskaitose ir kituose dokumentuose naudojamus duomenis bei siekiant didesnio audito ataskaitose teikiamos informacijos aiškumo, įsakymu Nr. 1-319 atliktas Energijos, energijos išteklių ir vandens vartojimo audito atlikimo technologiniuose procesuose ir įrenginiuose metodikos pakeitimas, kurio dėka metodikos prieduose pateikiama informacija įgauna aiškesnę ir trumpesnę formą.

Auditorių pateiktų jų atliktų energijos vartojimo įpastatuose, įrenginiuose ir technologiniams procesams auditų ataskaitų kitimo statistika:

EVE skyrius išnagrinėjo atliktų energijos vartojimo auditų ataskaitas, kurias pateikė VIAP (viešuosius interesus atitinkančios paslaugos) lėšas už 2019 metų laikotarpį susigrąžinti pretenduojančios įmonės. Šiose auditų, atliktų vertinant EVE įrenginiuose ir technologiniams procesams, ataskaitose pateikiama informacija apie įmonėse vartojamus energijos išteklius, apžvelgiami šių išteklių poreikiai bei energijos taupymo galimybės, įdiegiant auditų ataskaitose rekomenduojamas taupymo priemones.

Apdoroti duomenys iš 39 įmonių auditų ataskaitų, už kurių teisingumą atsako jas atlikę atestuoti auditoriai. Auditų ataskaitose pateikiamos energijos ir vandens taupymo priemonės skirstomos į grupes pagal jų atsipirkimo laiką:

Ataskaitose pateikiamų energijos ir vandens taupymo priemonių įgyvendinimas sukuria galimybę energijos sutaupymams. Kadangi nėra informacijos apie EVE priemonių įdiegimą, atsižvelgiant į EVE priemonių atsipirkimo trukmę, galima įvardyti sutaupymų sukūrimo tikimybę:

- A grupės priemonės – atsipirkimo laikas iki 1 metų: 87,8 GWh/metams;
- B grupės priemonės – atsipirkimo laikas nuo 1 iki 3 metų: 72,2 GWh/metams;
- C grupės priemonės – atsipirkimo laikas daugiau kaip 3 metai: 148,9 GWh/metams.

Priemonės, kurias įdiegus būtų pasiekti minėti sutaupymai, turėtų tapti veiksmingos po 2020 metų, gavus finansavimą iš VIAP administratoriaus lėšų.

5.2. Energijos vartojimo auditų kokybės užtikrinimo procedūros

Atliekant energijos vartojimo auditų ataskaitų patikros procedūras, EVE skyrius nustatyta tvarka atsirenka auditus kokybės vertinimui. Atlikti vertinimai pateikiami auditoriams. Tokiu būdu auditoriai gauna informaciją apie atliekamų energijos vartojimo auditų kokybę ir audito ataskaitos tikslintinas pozicijas audito ataskaitoje. Tik kokybiškai atlikto audito ataskaita būtų naudinga audito užsakovui įgyvendinančiam EVE didinimo priemones.

EVE skyrius 2019 m. vykdydamas energijos vartojimo audito kokybės užtikrinimo procedūras:

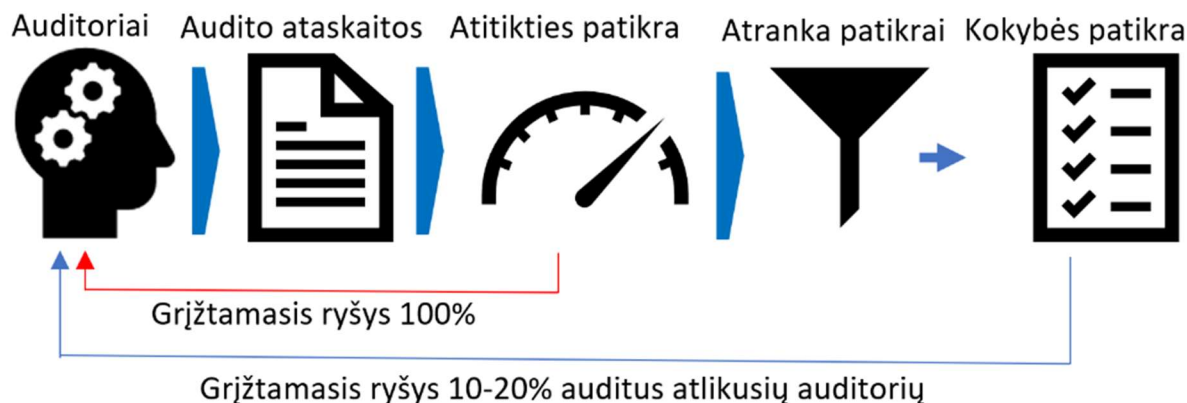
- ✓ **atliko 39** energijos vartojimo įrenginiuose ir technologiniams procesams audito ataskaitų atitikties patikrą;
- ✓ **atliko 23** energijos vartojimo pastatuose audito ataskaitų atitikties patikrą;
- ✓ **atliko 15** energijos vartojimo audito ataskaitų kokybės įvertinimą;
- ✓ **skyrė 8** įspėjimus auditoriams, kurių pateiktose auditų ataskaitose buvo aptikta esminių nuokrypių nuo nustatytų reikalavimų.

2019 metais buvo inicijuotas Energijos vartojimo pastatuose, įrenginiuose ir technologiniams procesams audito atlikimo tvarkos ir sąlygų ir energijos vartojimo pastatuose, įrenginiuose ir technologiniams procesams auditą atliekančių specialistų rengimo ir atestavimo tvarkos aprašo pakeitimas, esmingai keičiantis ankstesnę auditų kokybės patikros procedūrą. Nuodugniai patikros procedūrai anksčiau buvo atrenkama tik dalis pateikiamų audito ataskaitų. Tokiu būdu tik dalis auditorių gaudavo informaciją apie atliekamų auditų kokybę. Principinė šios auditų kokybės patikros eiga pateikiama schemeje:

Nuo 2019 m. gruodžio 12 d. įsigaliojo minėto inicijuoto tvarkos aprašo pakeitimas, įteisinantis dviejų pakopų auditų kokybės užtikrinimo sistemą. Pirmiausia yra atliekama visų VŠĮ Lietuvos energetikos agentūrai pateiktų auditų ataskaitų atitikties patikra, kurios metu įvertinamas ataskaitos atitikimas pagrindiniams audito metodikoje nustatytiems reikalavimams. Po to, įvykdžius sistemingą atrankos procedūrą, atrenkamos audito ataskaitos kokybės vertinimui.

Principinė atnaujintos auditų kokybės patikros eiga pateikiama schemeje:

Naujai reglamentuota atitikties patikra atliekama kiekybinio vertinimo principu, pagal Energijos, energijos išteklių ir vandens vartojimo audito atlikimo technologiniuose procesuose ir įrenginiuose metodikos ir išsamiojo energijos, energijos išteklių ir šalto vandens vartojimo audito atlikimo viešojo naudojimo paskirties pastatuose metodikos pagrindu sudarytus klausimynus.

Klausimynų turinys yra sudarytas pagal minėtos metodikos punktus, kurie turi būti atspindėti audito ataskaitoje. Vertinant audito ataskaitoje pateiktos informacijos atitiktį tam tikram metodikos punktui, yra priskiriamas vienas iš informacijos pateikimo lygmenų. Lygmenų apibūdinimai pateikiami toliau esančioje lentelėje:

Audito ataskaitoje pateiktos informacijos atitikties vertinimo priskyrimo taisyklės

Lygmuo	Žymėjimas	Paiškinimas
Informacija pateikta	T	Pateikta informacija, pagal audito atlikimo metodikos reikalavimus ir bendrąją praktiką ARBA pateikiamas argumentuotas ir teisiškai korektiškas pagrindimas dėl punkto reikalavimų neįgyvendinimo
Informacija pateikta iš dalies	D	Pateikta tik dalis metodikoje nurodytos informacijos ARBA pateikta informacijos rinkmena yra komplikotos struktūros ir sudėtinga įvertinti atitiktį ARBA pateikta informacija neatspindi metodikos punkto reikalavimų
Informacija nepateikta	N	Informacija ataskaitoje nėra pateikta ARBA nėra galimybės pastarosios identifikuoti pateiktoje ataskaitoje

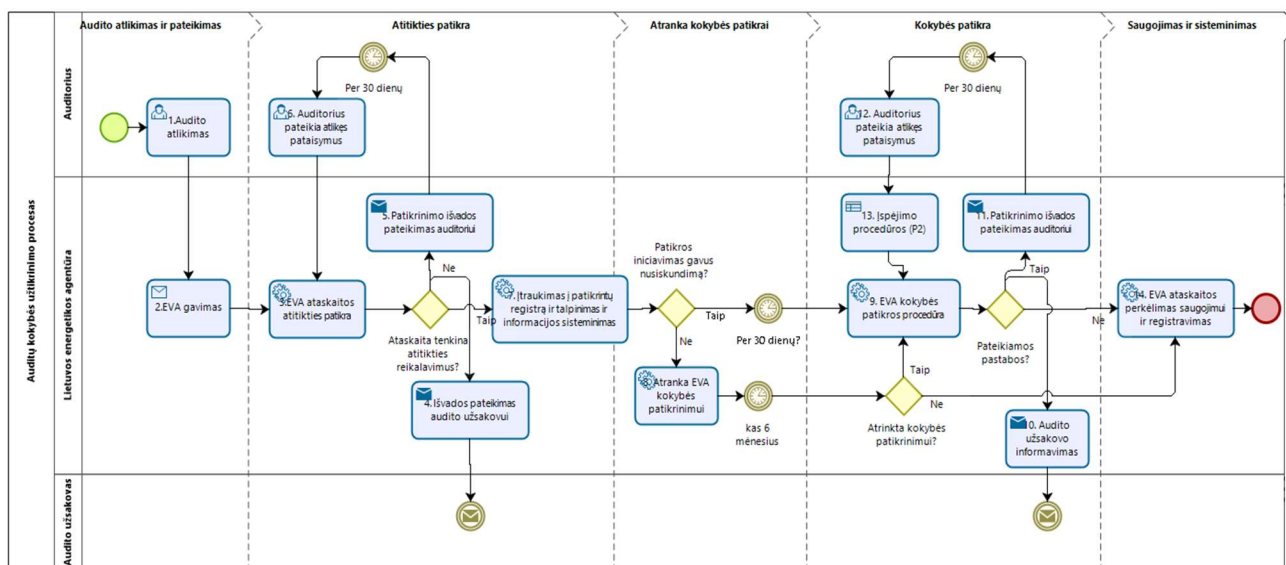
Galutinis audito ataskaitos atitikties įvertis yra išreiškiamas pagal pateiktos informacijos įverčių sumos santykį bendru atitikties vertinimo kriterijų skaičiumi. Atitikties metodikai rodiklis gali būti išreikštas formule:

$$AMR = \frac{\sum_{n=1}^k (T_i)}{\sum_{n=1}^k (T_i) + \sum_{n=1}^k (D_i) + \sum_{n=1}^k (N_i)}$$

Kokybės vertinimas atliekamas naudojant kriterijų sąrašą, tačiau vertinamas ne informacijos pateikimas (kaip atitikties patikrinimo atveju), o pateiktos informacijos korektiškumas.

Norint padidinti auditorių kvalifikaciją, atkreipiant dėmesį į daromas klaidas, atitikties patikrinimo ir kokybės vertinimo formas numatoma pateikti auditus atlikusiems ir ataskaitas parengusiems auditoriams.

Siekiant užtikrinti sklandų auditų kokybės patikros ir kokybės gerinimo veiklos vykdymą, sudaryta procesinė eiga, kuri pateikiama toliau esančioje diagramoje:

2020 metais numatoma auditų kokybės patikros proceso testavimas, tobulinimas bei atnaujinimas, atsižvelgiant į šio proceso vykdymo metu užfiksuotą patirtį ir įžvalgas.

Atliekant palaikomąsias veiklas energijos vartojimo auditų pastatuose sistemai, periodiškai atnaujinama VŠĮ Lietuvos energetikos agentūros interneto svetainėje⁷ patalpinta dienolaipsnių skaičiuoklė. Šio įrankio pagalba auditą vykdančias auditorius pasinaudoja pageidaujamo regiono, laikotarpio ir bazinės temperatūros pagrindu apskaičiuotais dienolaipsniais.

5.3. Auditorių kvalifikacijos užtikrinimo ir atestavimo procedūros

EVE skyrius Energijos vartojimo pastatuose, įrenginiuose ir technologiniams procesams audito atlikimo tvarkos ir sąlygų ir energijos vartojimo pastatuose, įrenginiuose ir technologiniams procesams auditą atliekančių specialistų rengimo ir atestavimo tvarkos apraše⁸ nustatyta tvarka vykdo auditorių kvalifikacijos užtikrinimo ir atestavimo procedūras. Atliekant šias funkcijas, buvo:

- ✓ 2 surengti Atestavimo komisijos posėdžiai;
- ✓ 16 auditorių skirti įspėjimai dėl privalomos informacijos teikimo;
- ✓ 1 auditoriui įteiktas atestatas;
- ✓ 18 auditorių panaikintas auditoriaus atestato galiojimas dėl 3 metus nevykdomos veiklos.

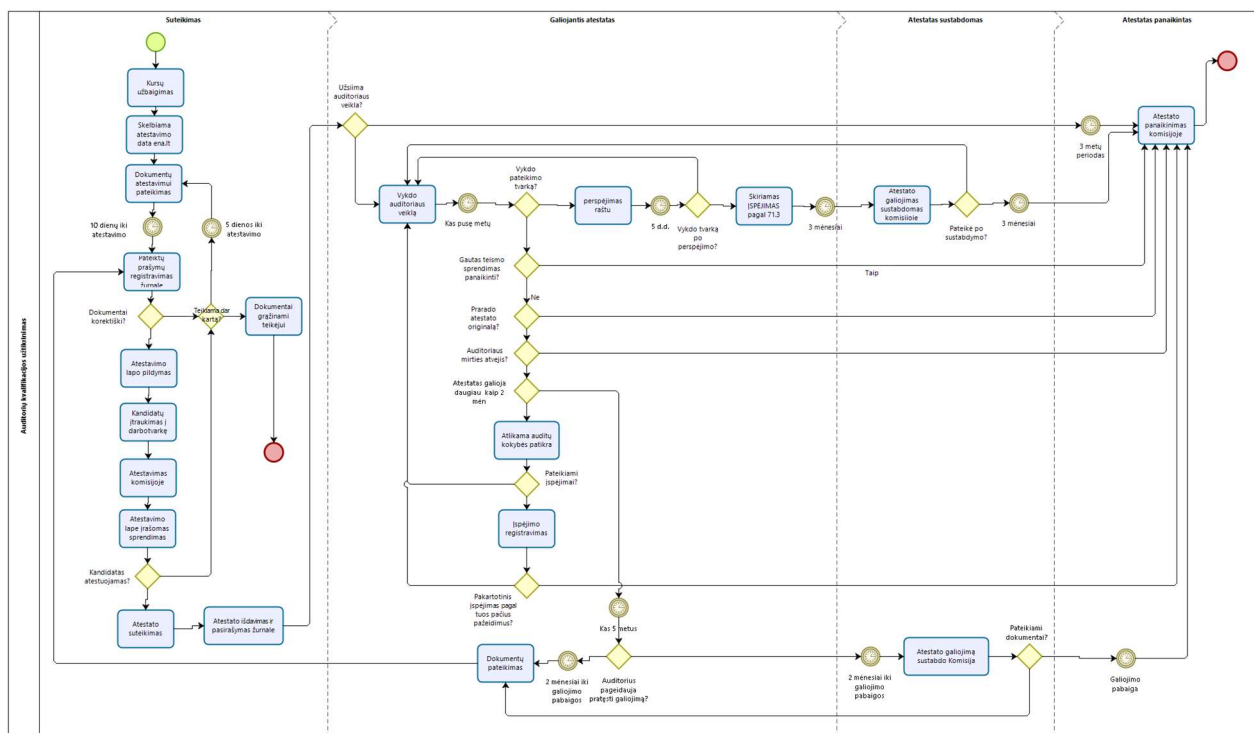
Atsižvelgiant į atlikto vidaus audito ataskaitos išvadas, VŠĮ Lietuvos energetikos agentūra vykdydama savo veiklą privalo Auditorių atestavimo komisijai teikti rekomendacijas dėl energijos vartojimo auditorių atestatų sustabdymo ir pratęsimo. 2019 metais surengtų posėdžių metu, įvertinus auditorių atliktų auditų skaičių ir remiantis minėta tvarka (tvarkos aprašo 75.5 papunkčiu), auditoriams, kurie nevykdė veiklos daugiau kaip 3 metus, buvo panaikintas auditoriaus atestato galiojimas. Tai sukūrė ženklų energijos vartojimo auditorių skaičiaus pokytį, kuris yra matomas toliau pateikiamoje lentelėje:

⁷<https://www.ena.lt/energijos-vartojimo-auditas/>

⁸patvirtintas Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012 m. rugpjūčio 2 d. įsakymu Nr. 1-148 „Dėl Energijos vartojimo pastatuose, įrenginiuose ir technologiniams procesams audito atlikimo tvarkos ir sąlygų ir energijos vartojimo pastatuose, įrenginiuose ir technologiniams procesams auditą atliekančių specialistų rengimo ir atestavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“

Energijos vartojimo audito tipas	Auditorių skaičius, vnt.	
	iki 2019-12-04	nuo 2019-12-04
Viešuosiuose pastatuose	65	50
Įrenginiuose ir technologiniams procesams	52	49
Viso:	117	99

Siekiant nuoseklios auditorių kvalifikacijos valdymo procedūros, sudaryta principinė veiksmų seka, kuri pateikiama šioje diagramoje:

5.4. EVE priemonių įgyvendinimo stebėseną

Energetikos ministerija įpareigojo VŠĮ Lietuvos energetikos agentūrą rinkti, tikrinti ir teikti informaciją apie įgyvendinamas EVE didinimo priemones ir sutaupyta energiją. Sutaupyta energijos kiekis apskaičiuojamas vadovaujantis Energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių sutaupytos energijos apskaičiavimo ir priežiūros tvarkos aprašu⁹. EVE skyrius atlieka šios informacijos kokybinę kontrolę remdamasis toliau nurodomais teisės aktais:

- Energijos išteklių ir energijos efektyvaus vartojimo stebėsenos tvarkos aprašas¹⁰;
- Energijos sutaupymo susitarimų sudarymo tvarkos aprašas¹¹;
- Energijos vartotojų švietimo ir konsultavimo susitarimų sudarymo tvarkos aprašas¹².

⁹patvirtintas Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2016 m. gruodžio 5 d. įsakymu Nr. 1-320 „Dėl Energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių sutaupytos energijos apskaičiavimo ir priežiūros tvarkos aprašo patvirtinimo“

¹⁰patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. kovo 30 d. nutarimu Nr. 332 „Dėl Energijos išteklių ir energijos efektyvaus vartojimo stebėsenos tvarkos aprašo patvirtinimo“

¹¹patvirtintas Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2017 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. 1-187 „Dėl Energijos sutaupymo susitarimų sudarymo tvarkos aprašo patvirtinimo“

¹²patvirtintas Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2017 m. rugpjūčio 25 d. įsakymu Nr. 1-221 „Dėl Energijos vartotojų švietimo ir konsultavimo susitarimų sudarymo tvarkos aprašo patvirtinimo“

Kiekvienais metais Europos Komisijai Energetikos ministerija teikia ataskaitą apie pažangą, pasiektą įgyvendinant nacionalinius energijos vartojimo efektyvumo tikslus, kurią parengia EVE skyrius. Šios ataskaitos skelbiamos VŠĮ Lietuvos energetikos agentūros svetainėje¹³.

5.4.1. Energijos sutaupymo susitarimai

Energetikos įmonės pagal energijos sutaupymo susitarimus su Energetikos ministerija diegia energijos taupymo priemones. EVE skyrius atlieka šių priemonių diegimo stebėseną ir kontrolę. Vykdamas šią funkciją 2019 metais buvo atlikta:

- ✓ **3** įmonių, turinčių įsipareigojimus, pateiktos informacijos vertinimas ir sisteminimas;
- ✓ **3** didelės apimties energijos taupymo priemonių patikrinimas.

Susitarimų sudarymo tikslas – taupyti pirminę ir (ar) galutinę energiją (toliau – energija) visose Lietuvos Respublikos ūkio srityse, didinant EVE ir mažinant energijos vartojimo neigiamą poveikį aplinkai.

VŠĮ Lietuvos energetikos agentūrai pavesta kasmet iki balandžio 1 d. parengti ir pateikti Energetikos ministerijai apibendrintą ataskaitą apie susitarimų įgyvendinimą paskutiniais praėjusiais metais. 2019 metais minėta apibendrinta ataskaita parengta pagal elektros ir dujų perdavimo sistemų bei skirstomųjų tinklų operatorių pateiktas ataskaitas apie energijos sutaupymo susitarimų įgyvendinimą 2018 metais. Sutaupyta energijos kiekis apskaičiuotas vadovaujantis Energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių sutaupytos energijos apskaičiavimo ir priežiūros tvarkos aprašu.

EVE skyrius susistemino operatorių deklaruotus preliminarinius duomenis apie sutaupytos energijos kiekį bei pateikė viešai prieinamą ataskaitą. Vėliau buvo atliktas operatorių pateiktų dokumentų, skirtų pagrįsti anksčiau deklaruotus preliminarinius duomenis apie sutaupyta energijos kiekį, patikrinimas, po kurio buvo užskaitytas operatorių deklaruotas sutaupytos energijos kiekis. Šią informaciją detalizuojančios ataskaitos viešai paskelbtos VŠĮ Lietuvos energetikos agentūros interneto svetainės skirsnyje „Energijos sutaupymo susitarimai“¹⁴.

Informacijos sisteminimo ir pagrindimo patikros leidžia užtikrinti sistemingą įsipareigojimų pasiekimą ir dokumentavimą. Patikrinimo metu surinkti duomenys leido atkreipti dėmesį į galimas grėsmes ir vykdomo proceso spragas iš energijos sutaupymo įsipareigojimus prisiimančių energijos tiekėjų perspektyvos.

5.4.2. Energijos vartotojų švietimo ir konsultavimo susitarimai

Energijos tiekimo įmonės, įgyvendindamos energijos vartotojų švietimo ir konsultavimo susitarimus, informuoja vartotojus apie energiją taupančias priemones ir sprendimus, tokiu būdu keičiant vartotojų elgseną ir įpročius, didinant EVE. EVE skyrius vykdydamas šių susitarimų įgyvendinimo stebėseną ir informacijos teikimą 2019 metais atliko:

- ✓ **54** įmonių, turinčių įsipareigojimus, informacijos vertinimą ir sisteminimą;
- ✓ **215** švietimo ir konsultavimo priemonių, įgyvendintų 2018 metais, patikrinimą;
- ✓ **201,1 GWh** energijos sutaupymo užskaitymą po patikrinimo.

Šių procedūrų rezultatus apibendrinanti informacija sistemingai pateikiama EVE skyriaus parengtose ataskaitose ir pažymose, kurios viešai paskelbtos VŠĮ Lietuvos energetikos agentūros interneto svetainės minėtame skirsnyje „Energijos tiekėjų susitarimų įgyvendinimas“.

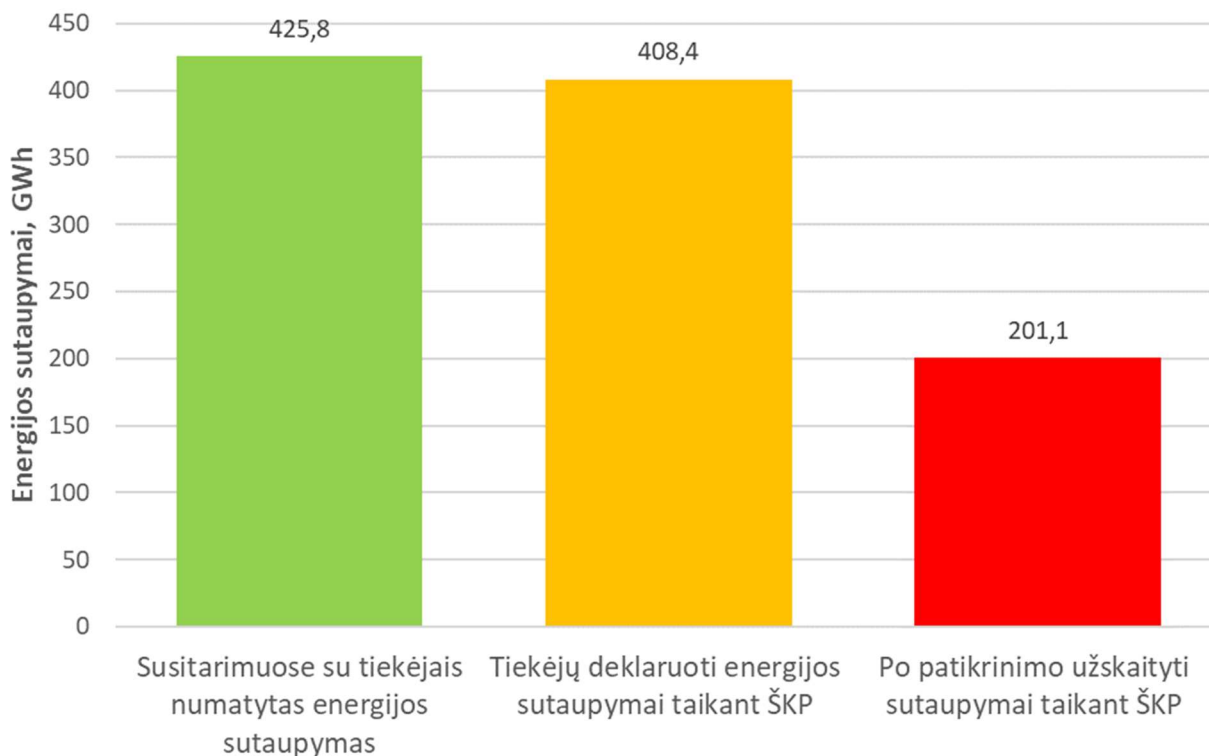
Apibendrinant švietimo ir konsultavimo susitarimų įgyvendinimą svarbu pabrėžti, kad tiekėjai geba pasirinkti energijos taupymo priemones, tačiau susiduria su keblumais pagrindžiant jų

¹³<https://www.ena.lt/pazangos-igyvendinant-eve-tikslus-ataskaita/>

¹⁴<https://www.ena.lt/energijos-tiekeju-susitarimu-igyvendinimas/>

įgyvendinimo faktą. Reaguojant į šią spragą EVE skyrius parengė informacinius pranešimus, akcentuojant dažniausiai pasitaikančias klaidas, šie pranešimai paskelbti VŠĮ Lietuvos energetikos agentūros interneto svetainėje.

Energijos vartotojų švietimo ir konsultavimo susitarimų įgyvendinimo 2018 m. rezultatai:

Reikšminga, kad 2018 metais 1 procento energijos sutaupymų ribą pasiekė dvigubai daugiau tiekėjų nei ankstesniais 2017 metais, tačiau priemonės potencialas lieka neišnaudotas, todėl EVE skyrius pateikė Energetikos ministerijai rekomendacijas lanksčiau taikyti tiekėjam susitarimų įvykdymo sąlygas.

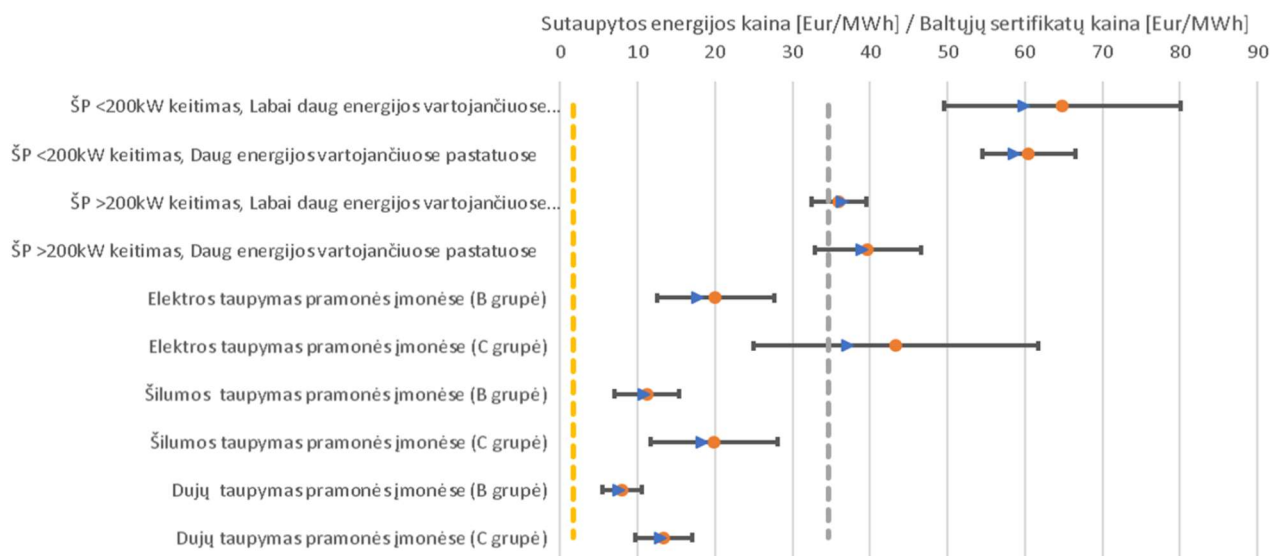
5.5. EVE tyrimai ir projektai

VŠĮ Lietuvos energetikos agentūra yra subūrusi kompetentingus specialistus, kurie geba atlikti tiriamuosius darbus ir vykdyti projektus. Pasinaudodamas minėtais ištekliais EVE skyrius 2019 m. atliko šiuos darbus:

- ✓ 1 parengta konsultacinė pažyma sutaupytos energijos kainai (toliau – SEK) nustatyti;
- ✓ 2 paraiškos dalyvavuti tarptautiniuose projektuose;
- ✓ 1 dalyvavimas tarptautinėje darbo grupėje;
- ✓ 1 pateiktas pasiūlymas Energetikos ministerijai atlikti mokslinį tyrimą dėl švietimo ir konsultavimo priemonių faktinio rezultatyvumo.

Siekiant suformuoti veiksmingą energijos taupymo priemonių diegimą skatinančią sistemą, buvo atlikta galimų rėmimo įkainių nustatymo analizė, kurios metu analizuoti sprendimai iš korektiškai pateiktų auditų ataskaitų technologiniams procesams ir įrenginiuose (atranka iš ~200 auditų) bei pastatuose (atranka iš ~300 auditų) atliktų auditų. Vadovaujantis šia analize parengta konsultacinė pažyma SEK nustatyti. Taikant SEK rodiklį, įvertintas audito ataskaitose numatomų priemonių rezultatyvumas. Pritaikius statistinės analizės principus, nustatyti priemonių SEK kitimo

intervalai. Šie intervalai palyginti su „Baltųjų sertifikatų“ kainomis Italijos, Prancūzijos, Danijos ir Jungtinės Karalystės rinkose. Palyginamoji analizė pateikiama šiame paveiksle:

Čia ŠP – šilumos punktas.

EVE skyrius prisidėjo rengiant paraiškas, skirtas gauti finansavimą dalyvavimui projektuose:

1. IDEA-Energy, kurio pagrindinis tikslas – plėtoti žinias ir sudaryti modelį padedantį priimti sprendimus dėl pastatų ir elektromobilių energijos poreikio optimizavimo pastatų grupės lygmenyje;

2. Stream SAVE, kurį įgyvendinant siekiama sukurti atviro kodo technologiją energijos taupymo platformai, kuri padėtų ES valstybėms narėms vykdyti įsipareigojimus pagal EVED 3 ir 7 straipsnius. Projektu bus siekiama palengvinti gebėjimų stiprinimą ir keitimąsi patirtimi tarp nacionalinių valdžios institucijų ir agentūrų visoje Europoje.

EVE skyrius taip pat dalyvauja regioniniame projekte „Baltic Leadership programme of Energy Efficiency“ kuriame, kartu su Energetikos ministerijos darbuotojais, atstovauja Lietuvos perspektyvą vykdomose veiklose, kuriose dalyvauja Lenkijos, Latvijos, Estijos, Suomijos, Švedijos, Vokietijos atstovai. Projekto tikslas – skatinti tarptautinį bendradarbiavimą projektinėje veikloje siekiant didinti EVE.

Atsižvelgiant į energijos vartojimo sumažinimą, kuris pasiekiamas taikant energijos vartotojų švietimo ir konsultavimo susitarimus ir šios priemonės naudojimo tęstinumą, VŠĮ Lietuvos energetikos agentūra pateikė EVE skyriaus parengtas rekomendacijas Energetikos ministerijai, atlikti energijos vartotojų švietimo ir konsultavimo susitarimuose numatytų priemonių įgyvendimo faktinio rezultatyvumo tyrimą. Atsižvelgiant į šių priemonių sukuriamą poveikį EVE didinimo įsipareigojimams, būtina nustatyti faktinį energijos vartojimo pokytį, taikant regresinę šalies energetinių rodiklių analizę, pasinaudojant tiekėjų surenkama informacija apie energijos vartojimo duomenis (įtraukiant išmaniąją apskaitą), tokiu būdu užtikrinat patikimų duomenų gavimą apie Energijos vartotojų švietimo ir konsultavimo susitarimų sudarymo tvarkos apraše numatytos tvarkos faktinį poveikį ir nustatant reikalingas galiojančios tvarkos korekcijas.

6. Naftos produktų atsargų skyrius

Naftos produktų atsargų skyriuje 2019 m. dirbo 1 darbuotojas.

6.1. Naftos produktų valstybės atsargų kaupimas ir tvarkymas

Naftos produktų valstybės atsargų kaupimas ir tvarkymas apima jų įsigijimą, atnaujinimą, laikymą, saugojimo organizavimą, apskaitą ir kt. veiklas.

Sukauptas ir pagal teisės aktų reikalavimus laikomas Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2019 m. kovo 29 d. įsakymu Nr. 1-85 nustatytas specialiųjų atsargų kiekis. Atsargos pagal sutartį su AB „Klaipėdos nafta“ dėl talpyklų nuomos laikomos bendrovės Subačiaus naftos terminale. Nustatyta tvarka atliktos mėnesinės ir metinė valstybės atsargų inventorizacijos, teikta informacija ir bendradarbiauta su Valstybine energetikos reguliavimo taryba jai atliekant nepriklausomą valstybės atsargų patikrinimą.

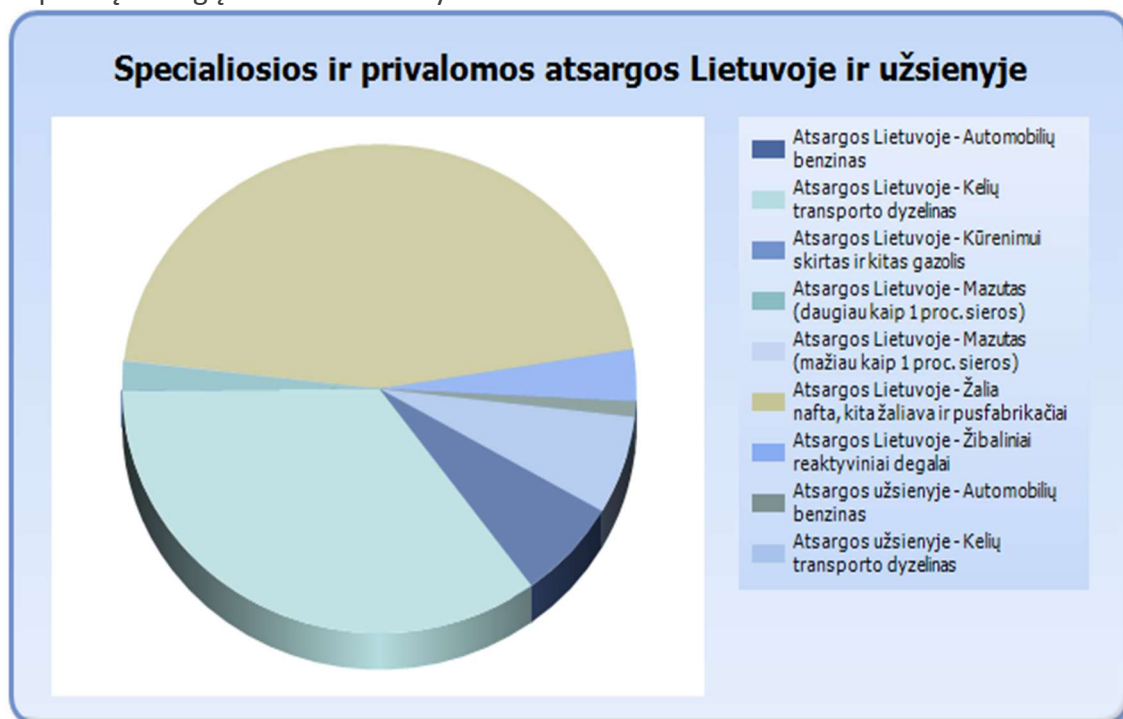
Naftos produktų valstybės atsargos saugotos ir tvarkytos neviršijant kuro natūralios netekties normų, patvirtintų Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. kovo 17 d. įsakymu Nr. 1-84.

Užtikrinant, kad naftos produktų valstybės atsargų kokybė atitiktų Lietuvos Respublikos galiojančių teisės aktų reikalavimus, per 2019 m. liepos–spalio mėn. atnaujinta (pakeista) 14 902,1 t benzino ir 59 805,6 t kelių transporto dyzelino, kurių garantinis saugojimo laikotarpis buvo pasibaigęs. Atsargų keitimo paslaugą už 755,7 tūkst. Eur (su PVM) atliko VŠĮ Lietuvos energetikos agentūros skelbtą tarptautinį viešojo pirkimo konkursą laimėjusi AB „ORLEN Lietuva“.

Siekiant dėl pastovaus naftos produktų vartojimo šalyje padidinti VŠĮ Lietuvos energetikos agentūros kaupiamų specialiųjų valstybės atsargų kiekį, 2019 m. birželio mėn. įsigyta 3 054,9 t, o gruodžio mėn. – dar 785,7 t,- iš viso 3 840,6 t kelių transporto dyzelino už 2 475,7 tūkst. Eur (su PVM). Dyzelinas pirktas iš abu tarptautinius konkursus laimėjusios AB „ORLEN Lietuva“.

Vykdoma naftos produktų ir naftos valstybės atsargų buhalterinė apskaita, Lietuvos statistikos departamentui pateiktos statistinės ataskaitos, vykdoma valstybės atsargų apskaita pildant Naftos produktų ir naftos valstybės informacinės sistemos modulius.

Kaupiamų atsargų sudėtis ir išdėstymas:

Parengtos ir pateiktos Europos Komisijai Lietuvos specialiųjų naftos produktų atsargų mėnesinės ataskaitos ir 2018 m. ataskaita apie įpareigotųjų įmonių kaupiamas naftos produktų ir naftos valstybės atsargas.

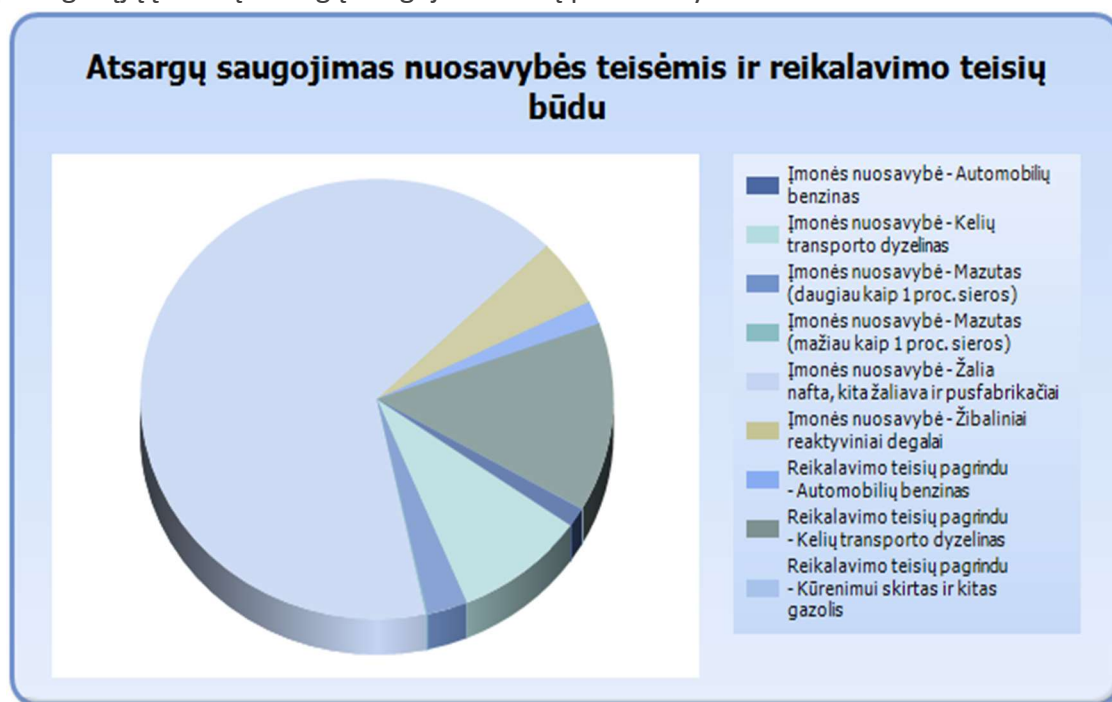
Naudojantis Europos Komisijos EMOS duomenų baze, Europos Komisijai pateikta 50 ataskaitų apie vartotojams parduodamų naftos produktų kainas, 11 ataskaitų apie naftos importą ir 11 ataskaitų apie importuotos naftos CIF kainą bei informacija apie naftos produktų galutinį suvartojimą 2018 m.

Europos Komisijai patikslinta informacija dėl naftos produktų galutinio suvartojimo 2002–2017 m.

6.2. Naftos produktų valstybės atsargų kaupimo ir tvarkymo paslaugų įpareigotosioms įmonėms teikimas

Pagal patikslintas įpareigotųjų įmonių paraiškas surengtas tarptautinis viešojo pirkimo konkursas dėl reikalavimo teisių į 5 700 t benzino ir 42 009 t dyzelino atsargas įsigijimo naujam ataskaitiniam laikotarpiui (2019 m. balandžio 30 d.–2020 m. balandžio 29 d.). Su konkurso laimėtojais – Suomijos bendrove Neste OYJ, AB „ORLEN Lietuva“ ir UAB „Okseta“ – sudarytos sutartys dėl reikalavimo teisių įsigijimo.

Įpareigotųjų įmonių atsargų saugojimo būdų pasiskirstymas:

Lietuvos Respublikos naftos produktų ir naftos valstybės atsargų įstatymo nustatyta tvarka suteiktos naftos produktų valstybės atsargų kaupimo ir tvarkymo paslaugos įpareigotosioms įmonėms (UAB „Neste Lietuva“ ir UAB „Viada“ paslaugos buvo teikiamos iki 2019 m. balandžio 29 d., o nuo 2019 m. balandžio 30 d. – bendrovei Neste OYJ, UAB „Neste Lietuva“, UAB „Sunergus“, UAB „Saurida“, UAB „Ekoenergija“, UAB „Singora“, UAB „OIL CO“ ir nuo 2019 m. lapkričio 21 d. – UAB „JUMPS“), užtikrinant centralizuotą naftos produktų valstybės atsargų kaupimą ir tvarkymą. Bankrutavusiai UAB „Singora“ nuo 2019 m. rugsėjo mėnesio paslauga neteikiama, teismui pateiktas ieškinys dėl nuostolių išieškojimo.

7. Projektų ir administravimo skyrius

Pagrindinės Projektų ir administravimo skyriaus (toliau – PAS skyrius) veiklos 2019 metais buvo metodinė pagalba vertinant projektinius pasiūlymus ir investicinius planus, pateiktus pagal Energetikos ministerijos administruojamas 2014–2020 m. Europos Sąjungos Veiksmų programos priemonės bei Europos Sąjungos finansinės paramos Europos infrastruktūros tinklų priemonės (toliau – EITP) (angl. *Connecting Europe Facility, CEF*) projektams įgyvendinti administravimas.

PAS skyriuje 2019 pabaigoje dirbo 5 darbuotojai.

7.1. Europos infrastruktūros tinklų priemonė

Energetikos sektoriui per EITP 2014–2020 m. skirta beveik 10 mlrd. Eur Europos energetikos infrastruktūrai modernizuoti ir plėsti, tarpvalstybiniams tinklams sujungti ir valstybių narių energetinei izoliacijai pašalinti. Projektais taip pat yra siekiama užtikrinti energijos tiekimo saugumą, sudaryti sąlygas integruoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją ir parengti tinklus tolesniam energetikos sistemos priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimui po 2020 m.

VšĮ Lietuvos energetikos agentūra iki 2019 m. spalio 1 d. buvo administruojančiąja institucija, atsakinga už energetikos sektoriaus projektų, finansuojamų iš EITP įgyvendinimą ir lėšų panaudojimą.

7.2. PAS skyriaus administruoti EITP projektai

7.2.1. Dujotiekių jungties tarp Lenkijos ir Lietuvos ir jos priklausinių statyba (GIPL)

Tai gamtinių dujų infrastruktūra, sujungianti Lenkijos bei Lietuvos, taip pat ir Baltijos šalių bei Suomijos gamtinių dujų perdavimo sistemas su ES sistema. Gamtinės dujos jungtimi galės tekėti abiem kryptimis. GIPL dujotiekis drieksis nuo Jauniūnų dujų kompresorių stoties (DKS) Širvintų rajone iki Holovčycių DKS Lenkijos pusėje. GIPL integruos Baltijos šalių ir Suomijos dujų rinkas į bendrą ES dujų rinką, sukurs prieigą prie alternatyvių dujų tiekimo šaltinių, kelių bei padidins dujų rinkos konkurencingumą, padidins dujų tiekimo saugumą ir patikimumą – sukuriant tiek papildomus dujų perdavimo pajėgumus, tiek galimybes taikyti ES šalių solidarumo mechanizmus ekstremalios situacijos atveju, sudarys sąlygas lanksčiau ir efektyviau panaudoti Lenkijos bei Lietuvos SGD terminalus ir perdavimo tinklus, padidins dujų prekybos likvidumą Baltijos šalių ir Lenkijos prekybos zonose, sustiprins jų regioninį vaidmenį. Projekto trukmė – nuo 2016-05-01 iki 2021-12-31. Bendra projekto vertė – 443 967 571 Eur, iš jų EITP lėšos AB „Amber Grid“ – 57 943 617 Eur.

7.2.2. Dujotiekių jungties tarp Lenkijos ir Lietuvos parengiamieji darbai iki statybos leidimų išdavimo (GIPL)

Projektas apima specialiojo plano sprendinių ir jo strateginio pasekmių aplinkai vertinimo parengimą, techninio projekto parengimo, žemės sklypų formavimo bei kt. procedūras. Projekto trukmė – nuo 2014-09-01 iki 2019-07-31. Bendra projekto vertė – 20 304 174 Eur, iš jų EITP lėšos AB „Amber Grid“ – 2 507 522 Eur.

7.2.3. Baltijos šalių sinchronizacijos projekto pirmasis etapas

Energetinė Baltijos šalių izoliacija Europos Sąjungoje bus visiškai panaikinta tik elektros energetikos sistemai tapus visaverte Europos elektros infrastruktūros, rinkos ir sistemos dalyve, t. y. pradėjus sinchroniškai veikti kontinentinės Europos elektros tinkle.

Baltijos šalių ir kontinentinės Europos elektros sistemų integracijos projekto vertė – iki 1,071 mlrd. Eur.

Projekto trukmė – nuo 2019-01-02 iki 2025-12-31. Bendra projekto vertė – 430 390 000 Eur, iš jų EITP lėšos AB „Litgrid“ – 124 743 750 Eur.

7.2.4. Dujotiekių jungties tarp Latvijos ir Lietuvos pajėgumų didinimas. Galimybių studija ir kaštų naudos analizė

Parengta studija parodė, kad regiono dujų rinkos poreikio ir dujų tiekimo saugumo užtikrinimui, po to, kai bus nutiestos dujotiekių jungtys tarp Suomijos ir Estijos ir tarp Lenkijos ir Lietuvos, bus reikalingi didesni pajėgumai. Projekto trukmė – nuo 2017-10-06 iki 2018-09-30. Bendra projekto vertė – 77 875 Eur, iš jų EITP lėšos – 38 938 Eur.

7.2.5. Polių lauko ir infrastruktūros techninės būklės įvertinimas dėl Kruonio HAE plėtros

Projektu siekiama nustatyti penktojo vamzdyno zonos polių lauko ir jo konstrukcijų tinkamumą naujos vamzdyno dalies įrengimui bei įrengimo kaštus. Projekto trukmė – nuo 2017-12-01 iki 2019-09-01. Bendra projekto vertė – 77 875 Eur, iš jų EITP lėšos – 38 938 Eur.

7.2.6. Pagal INEA kvietimą pateiktų paraiškų EITP paramai gauti tikrinimas

Vadovaujantis INEA¹⁵ kvietimu teikti paraiškas, 2019 m. birželio mėn. patikrintos 3 įmonių pateiktos paraiškos EITP paramai gauti šiems projektams:

- Baltijos šalių sinchronizacijos projekto antrasis etapas. Harmony Link jungties statybos parengiamieji darbai;
- Dujotiekių jungties tarp Latvijos ir Lietuvos statybos darbai;
- Kruonio HAE plėtra įrengiant 5-ąjį hidroagregatą. Galimybių studija.

7.2.7. Metodinės pagalbos teikimas

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 birželio 4 d. nutarimo Nr. 528 „Dėl atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų investicijų veiksmų programą“ nuostatomis, suteikta metodinė pagalba Energetikos ministerijai vertinant projektinius pasiūlymus pagal Investicijų veiksmų programos priemonę „Elektros perdavimo sistemos modernizavimas ir plėtra“.

Taip pat 2019 m. pagelbėta vertinant projektinius pasiūlymus ir investicinius planus projektams:

- Elektros energijos perdavimo tinklo patikimumo užtikrinimas 110/35/10 kV Kazlų Rūdos TP ir 110/6 kV Vilkpėdės TP 110 kV skirstyklose;
- 330 kV elektros perdavimo linijos Lietuvos elektrinė–Alytus modernizavimas (rekonstravimas) elektros energijos perdavimo patikimumo užtikrinimui;
- Gamtinių dujų perdavimo sistemos modernizavimas ir plėtra.

8. Ignalinos atominės elektrinės fondo administravimo skyrius

Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondas (toliau – ENF) yra išteklių fondas, kurio tikslas – kaupti lėšas ir pagal Lietuvos Respublikos Seimo patvirtintą atitinkamų metų ENF lėšų sąmatą naudoti Lietuvos Respublikos valstybės įmonės Ignalinos

¹⁵Innovation and Networks Executive Agency ([INEA](#))

atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo įstatyme ir atitinkamų metų Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo tarpinstituciniame veiklos plane numatytoms priemonėms finansuoti.

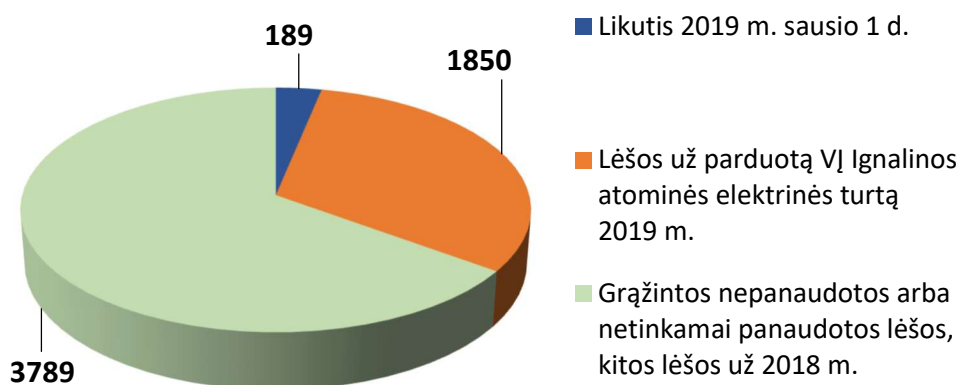
Ignalinos atominės elektrinės fondo administravimo skyriuje (toliau – IAEFA skyrius) 2019 metais dirbo 2 darbuotojai.

ENF steigėjas yra Lietuvos Respublikos Vyriausybė, valdytojas – Energetikos ministerija, administratorius – VšĮ Lietuvos energetikos agentūra. ENF lėšų skyrimo, administravimo, laikymo ir naudojimo tvarką nustato Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo įstatymas, Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtinti ENF nuostatai bei šių nuostatų įgyvendinimo taisyklės.

2019 metų ENF sąmatoje priemonėms vykdyti buvo numatyta – **5 828 tūkst. Eur.**

Šias lėšas sudarė:

ENF lėšos 2019 m. (tūkst. Eur)

Atliekant ENF lėšų planavimo, skyrimo ir kontrolės funkciją, IAEFA skyrius vykdo:

- priemonių vykdytojų paraiškų administracinės atitikties ir tinkamumo vertinimą;
- trišalių sutarčių dėl priemonių įgyvendinimo rengimą;
- mokėjimo prašymų, ketvirtinių, metinių ataskaitų kontrolę;
- mokėjimus patvirtinančių dokumentų tikrinimą;
- įgyvendinamų arba įgyvendintų veiklų patikrą vietoje;
- atitinkamų metų sąmatos ataskaitos projekto rengimą.

Priemonių vykdytojais, kuriems buvo skirtos ENF lėšos 2019 metais:

- VĮ Ignalinos atominė elektrinė;
- UAB „Ignitis“;
- AB „Energinės skirstymo operatorius“;
- VšĮ Lietuvos energetikos agentūra.

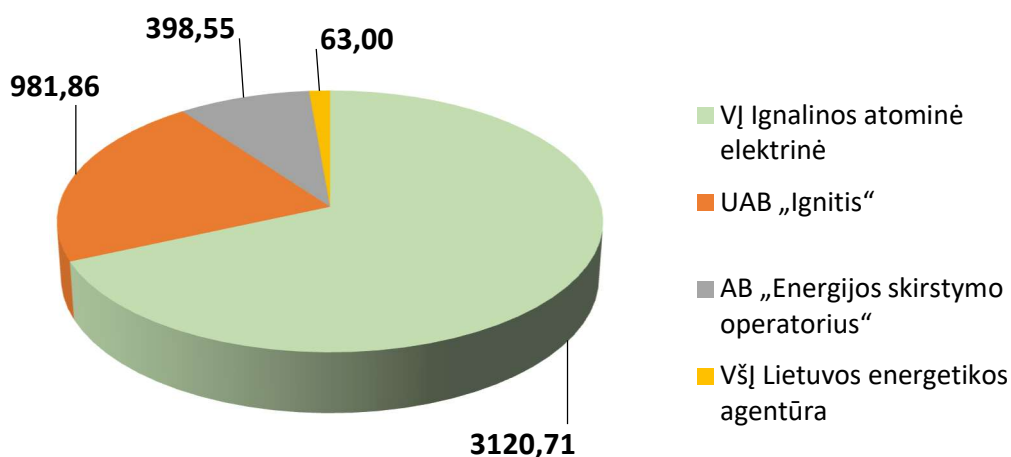
Pagrindinės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo tarpinstitucinio veiklos plano priemonės, kurias priemonių vykdytojai vykdė 2019 metais ir kurioms buvo skirtos ENF lėšos:

- „Užtikrinti VĮ Ignalinos AE valdymą, įdiegti į rezultatus orientuotą valdymą ir stiprinti gebėjimus vykdyti Ignalinos AE eksploatavimo nutraukimo projektus“;

- „Saugiai eksploatuoti galutinai sustabdytus Ignalinos AE pirmąjį ir antrąjį reaktorių, iki bus gauta licencija nutraukti jų eksploatavimą, ir pasirengti saugiai iškrauti branduolinį kurą“;
- „Pasirengti Ignalinos AE pirmojo ir antrojo reaktorių, su jais susijusių įrenginių ir sistemų saugiam išmontavimui ir juos išmontuoti, nugriauti nebenaudojamus Ignalinos AE pastatus“;
- „Suprojektuoti ir pastatyti radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginius, sutvarkyti Ignalinos AE eksploatavimo ir eksploatavimo nutraukimo atliekas“;
- „Kompensuoti subjektams, užtikrinantiems elektros energijos visuomeninį tiekimą Ignalinos AE regione, negautas 2018–2019 metais pajamas, taikant 10 procentų mažesnę elektros energijos kainą Ignalinos AE regiono asmenims, kuriems taikomos buitinių vartotojų elektros energijos kainos ir tarifai“;
- „Administruoti Ignalinos AE eksploatavimo nutraukimo fondo lėšas“.

Įvertinus priemonių potencialių vykdytojų poreikius ir planuojamas vykdyti veiklas, ENF lėšos buvo paskirstytos taip:

ENF išlaidos 2019 m. (tūkst. Eur)

2019 m. iš ENF priemonių buvo:

- vykdytojams faktiškai skirta - **4 564,12 tūkst. Eur**;
- faktiškai vykdytojų panaudota – **4 417,32 tūkst. Eur**.

Per pirmąjį 2020 m. ketvirtį IAEFA skyrius atliks metinių finansinių ir priemonių įgyvendinimo ataskaitų vertinimą, atliks mokėjimus aptvirtinančių dokumentų tikrinimą ir įvertins faktinį priemonių įgyvendinimą vietoje. Taip pat, įvertinus priemonių vykdytojų išlaidas bei nepanaudotų arba netinkamai panaudotų lėšų grąžinimą į ENF, bus parengtas 2019 metų sąmatos įgyvendinimo projektas.

